

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi työttömyys-
etuuksien rahoituksesta annetun lain ja työttömyysetuuk-
sien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta annetun
lain muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan työttömyysetuuksi-
en rahoituksesta annettua lakia muutettavaksi
siten, että palkkasummarajat, joiden perus-
teella työnantajien työttömyysvakuutusmak-
sut määräytyvät, yhdenmukaistettaisiin. Sa-
malla ehdotetaan, että palkkasummarajoja
korotettaisiin ja että niitä vuosittain tarkistet-
taisiin työeläkelain mukaisella palkkakertoimella.
Palkkasummarajojen korottamisen
johdosta työttömyysvakuutusmaksut ehdote-
taan määriteltäviksi uudelleen.

Vuonna 2009 aletaan periä työnantajan
omavastuumaksua. Maksuvelvollisuutta kos-
keviin säännöksiin ehdotetaan vähäisiä muu-
toksia, jotka helpottavat omavastuumaksun
toimeenpanoa, mutta jotka eivät merkittävästi
muuta työnantajan maksuvelvollisuutta.
Omavastuumaksun toimeenpanoon liittyviä
tietoja saantia ja luovuttamista koskevia

säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi siten,
että työttömyysvakuutusrahaston oikeus saa-
da tietoja sekä työttömyyskassojen ja Kan-
saneläkelaitoksen velvollisuus niiden luovut-
tamiseen laajenisivat. Luovutettavien tietojen
yksityiskohtaisesta sisällöstä säädettäisiin so-
siaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Työnantajan lisäpäivämaksun käyttöönot-
toa ehdotetaan siirrettäväksi vuodesta 2009
vuoteen 2012. Tämän vuoksi ehdotetaan
työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun
lain muuttamisesta vuonna 2002 annetun lain
muuttamista.

Esitys liittyy valtion vuoden 2008 talousar-
vioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi
sen yhteydessä.

Lait ovat tarkoitettut pääosin tulemaan voi-
maan 1 päivänä tammikuuta 2008.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	3
1. Nykytila.....	3
1.1. Työttömyysturvan rahoitus	3
1.2. Suhdannepuskuri.....	3
1.3. Työttömyysvakuutusmaksut.....	3
1.4. Omavastuumaksu ja lisäpäivämaksu.....	5
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	6
3. Esityksen vaikutukset.....	7
3.1. Taloudelliset vaikutukset yleisesti	7
3.2. Vaikutukset työttömyysvakuutusrahaston talouteen	7
3.3. Vaikutukset yksittäisille työnantajille.....	8
3.4. Vaikutukset valtiontalouteen	8
4. Asian valmistelu	8
5. Riippuvuus muista esityksistä.....	8
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	9
1. Lakiehdotusten perustelut	9
1.1. Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta	9
1.2. Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta annetun lain muuttamisesta.....	14
2. Tarkemmat säännöt ja määräykset	14
3. Voimaantulo	15
4. Säättämisjärjestys	15
LAKIEHDOTUKSET	17
työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta	17
työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta annetun lain muuttamisesta	21
LIITE	22
RINNAKKAISTEKSTIT	22
työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta	22
työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta annetun lain muuttamisesta	31

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Työttömyysturvan rahoitus

Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998), jäljempänä rahoituslaki, mukaan työttömyysturvan rahoituksesta vastaavat valtio, työnantajat ja palkansaajat pakollisilla työttömyysvakuutusmaksuilla sekä työttömyyskassat jäsenmaksuilla. Palkansaajien ja työnantajien työttömyysvakuutusmaksut tilitetään työttömyysvakuutusrahastoon, joka vastaa työttömyysvakuutusmaksuilla rahoitettavista osuuksista ja etuuksista. Työttömyyskassojen maksamista ansiosidonnaisista etuuksista — työttömyyspäivärahoista, työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen ansiotuista, koulutuspäivärahoista ja vuorottelukorvausten menoista — valtio kustantaa peruspäivärahaa vastaavan osuuden. Valtio ei osallistu lomautusajalta, sääesteen ajalta eikä lisäpäiviltä maksettujen etuuksien rahoitukseen. Työttömyyskassan osuus kustakin ansioon suhteutetusta päivärahasta on 5,5 prosenttia. Työvoimapolitiittisen aikuiskoulutustuen rahoituksessa työttömyyskassojen osuus poikkeaa kuitenkin siten, ettei kassan osuutta lasketa koko ansiotuesta, vaan kassan osuus on 5,5 prosenttia ansio-osasta. Työttömyysvakuutusrahasto vastaa ansiosidonnaisen työttömyysturvan rahoituksesta siltä osin kuin valtio ja yksittäiset työttömyyskassat eivät ole siitä vastuussa. Työllistymisohjelmallisän ja korotetun ansio-osan työttömyysvakuutusrahasto rahoittaa kokonaan. Työttömyysvakuutusrahasto maksaa työttömyyskassoille työttömyyskassalain (603/1984) 26 §:n mukaista hallintokuluosuutta ja työttömyyskassalain 19 a §:n mukaista jäsenmaksujen tasausta.

Lisäksi työttömyysvakuutusrahasto vastaa työntekijän eläkelain (395/2006) 182 §:ssä tarkoitetun vakuutusmaksun suorittamisesta

Eläketurvakeskukselle ja valtion eläkelain (1295/2006) 133 §:ssä tarkoitetun maksun suorittamisesta valtion eläkerahastolle työttömyys- ja koulutusajalta, palkkaturvalain (866/1998) 31 §:n ja merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) 29 §:n mukaisen määrän suorittamisesta. Rahoituslain 23 §:n mukaan työttömyysvakuutusrahasto tilittää Kansaneläkelaitokselle palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun kertymästä työttömyysturvan peruspäivärahan ja työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen perustukien rahoitukseen määrän, joka keskimäärin vastaa työttömyyskassoihin kuulumattomien palkansaajien osuutta työttömyysvakuutusmaksuista kertyvää määrää.

1.2. Suhdannepuskuri

Työttömyysvakuutusrahaston maksuvalmiuden turvaamiseksi ja ennakoitavissa olevista kansantalouden suhdannevaihteluista johtuvien työttömyysvakuutusmaksujen muutosten tasaamiseksi rahastossa on suhdannepuskuri. Sen enimmäismääräksi on määritetty 3,6 prosenttiyksikön työttömyysastetta vastaavia menoja vastaava määrä. Rahastolla voi olla myös vastaava määrä velkaa. Rahasto voi ottaa velkaa vakavassa talouden häiriötilanteessa, jos se ei suhdannepuskurinkaan avulla pystyisi kattamaan menojaan. Työttömyysvakuutusmaksun määräytyminen ei suhdannetaantumassakaan saa muilta osin kuin laissa sallitun työttömyysvakuutusrahaston alijäämän rajoissa pohjautua siihen, että etuudet rahoitettaisiin lainanotolla.

1.3. Työttömyysvakuutusmaksut

Työttömyysvakuutusrahaston menot rahoitetaan työttömyysvakuutusmaksuilla sekä niistä saatavilla sijoitustoiminnan tuotoilla ja

tarvittaessa lainanotolla. Rahoituslain 2 §:n mukaan työnantajan on suoritettava työnantajan työttömyysvakuutusmaksu ja työntekijän palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu, jotka maksut on määrättävä siten, että rahasto voi suoriutua sen vastattavana olevien työttömyysetuuksien rahoituksesta ja muista lakisääteisistä menoistaan.

Rahoituslain 12 §:n 1 momentin mukaan työnantaja, joka tapaturmavakuutuslain (608/1948) mukaan on velvollinen vakuuttamaan työntekijänsä, on velvollinen maksamaan työnantajan työttömyysvakuutusmaksun. Maksuvelvollisuus on myös soveltuvin osin valtion liikelaitoksella, johon sovelletaan valtion liikelaitoksista annettua lakia (627/1987). Rahoituslain 15 §:ssä säädetään palkansaajan vakuutusmaksuvelvollisuudesta. Sen mukaan työ- tai virkasuhteessa tai muussa palvelusuhteessa olevat henkilöt, joita koskee työnantajan järjestämä pakollinen tai valtion virkamiesten tapaturmakorvauksesta annettu lain (449/1990) nojalla määräytyvä tapaturmavakuutuslaisa tarkoitettu tapaturmasuoja, ovat velvolliset suorittamaan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun.

Työnantajan ja työntekijän maksuvelvollisuus alkaa työntekijän täytettyä 17 vuotta ja päättyy hänen täyttäessään 65 vuotta. Työttömyysvakuutusmaksuista ovat vapautetut työntekijät, jotka ovat päätointaan varten velvollisia ottamaan yrittäjän eläkelain (1272/2006) tai maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) mukaisen vakuutuksen sekä kommandiittiyhtiön tai avoimen yhtiön yhtiömiehet. Maksuvelvollisuus ei myöskään koske työntekijöitä, joiden osalta lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa sovellettava vakuutusmaksujärjestelmä ei perustu työnantajan maksamaan palkkasummaan, eikä perhehoitajalaisissa (312/1992) tarkoitettuja perhehoitajia. Lisäksi maksuvelvollisuudesta on vapautettu työntekijä, joka palvelee ulkomaanliikenteen kauppa-alusluettelosta annetun lain (1707/1991) mukaisen kauppa-alusluetteloon merkityssä suomalaisessa aluksessa ja joka ei asu Suomessa.

Rahoituslain 18 §:n 1 momentin mukaan palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2006 on 0,58 prosenttia palkasta. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on porrastettu työnantajan maksaman palk-

kasumman mukaan siten, että vuonna 2006 se on 0,75 prosenttia palkasta palkkasumman 840 940 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 2,95 prosenttia palkasta. Työttömyysvakuutusmaksuja ei ole muutettu vuoden 2006 jälkeen. Työttömyysvakuutusmaksujen muutos on kytketty työttömyysasteen muutoksesta aiheutuvaan rahaston rahoitustarpeen muutokseen. Maksuja määrättäessä jätetään huomioon ottamatta työttömyysasteen muutoksesta johtuva rahaston rahoitustarpeen muutos siltä osin kuin suhdannepuskuri jää säädettyä enimmäismäärää pienemmäksi. Vuoden 2006 jälkeistä aikaa tarkoittaen laissa on säädetty, millä perusteilla ja kuinka paljon työttömyysvakuutusmaksun suuruutta muutetaan edellisvuodesta. Työnantajien ja palkansaajien osuus etuuksien rahoituksesta on laissa määritelty siten, että vuoden 2006 jälkeiset vakuutusmaksujen muutokset jakautuvat tasan työnantajan keskimääräisen työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun kesken. Käytännössä maksujen muutosta ei tarkastella vain yhtä vuotta koskevana, vaan vuosi 2006 lähtötasona määrätään seuraavan vuoden maksut siten, että kumulatiivinen muutos vuodesta 2006 alkaen on yhtä suuri. Tällöin voidaan korjata se, ettei maksujen pyöristämisestä johtuen palkansaajamaksun ja työnantajan keskimääräisen maksun muutosta yhden vuoden puitteissa saada aina täsmälleen yhtä suureksi, vaan muutokseen voi jäädä prosentin kymmenyksen ero.

Rahoituslain 18 §:n 3 momentin mukaan työnantajan työttömyysvakuutusmaksun porrastus on määrättävä siten, että palkkasumman ensimmäiseen 840 940 euroon kohdistuva maksu on määrättävä neljäsosaksi ilmaistuna täysinä prosenttiyksikön sadasosina lähimpään viiteen sadasosaan pyöristettynä palkkasumman 840 940 euron ylittävään osaan kohdistuvasta maksusta. Lain mukaan maksujen muutokset jakautuisivat tasan työnantajan keskimääräisen maksun ja palkansaajan maksun kesken siihen saakka, kunnes työnantajan keskimääräisen vakuutusmaksun ja palkansaajan vakuutusmaksun yhteismäärä on kaksi prosenttia palkoista. Rahoituslain 18 §:n 3 momentin mukaan, jos työnantajan keskimääräisen työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyys-

vakuutusmaksun yhteismäärä on pienempi kuin kaksi prosenttia, palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu on määrättävä 15 prosentiksi edellä mainitusta vakuutusmaksujen yhteismäärästä. Rahoituslain 18 §:n 4 momentin mukaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö vahvistaa vuosittain työttömyysvakuutusrahaston hakemuksesta työnantajan ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksujen määrät. Rahoituslain 18 §:n 5 momentin mukaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö määrää valtion liikelaitoksen työttömyysvakuutusmaksun erikseen. Valtion liikelaitoksen työttömyysvakuutusmaksu on 0,75 prosenttia liikelaitoksen liiketoiminnasta maksamien ennakkoperintälain (1118/1996) 13 §:ssä tarkoitettujen palkkojen määrästä palkkasumman 840 940 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 1,95 prosenttia.

1.4. Omavastuumaksu ja lisäpäivämaksu

Eläkejärjestelmää on muutettu siten, että työttömyyseläke eläkemuotona on lakkautettu. Muutos koskee vuonna 1950 tai sen jälkeen syntyneitä. Muutoksen jälkeen heidän toimeentulonsa turvataan eläkejärjestelmän sijasta työttömyysturvajärjestelmän kautta. Vuonna 2002 muutettiin työttömyysturvalakia siten, että vuonna 1950 tai sen jälkeen syntyneillä alkaa oikeus 500 työttömyyspäivärahopäivän jälkeen maksettaviin lisäpäiviin 59 vuoden iässä ja lisäpäiviä maksetaan siihen asti, kun henkilö täyttää 65 vuotta. Eläkejärjestelmässä työnantajille on syntynyt vastuu aiheuttamistaan työttömyyseläkekustannuksista. Vastuun suuruus on riippunut yrityksen koosta. Työttömyyseläkejärjestelmää vastaava rahoitusvastuu siirrettiin soveltuvin osin työttömyysturvajärjestelmään ja tätä koskevat muutokset rahoituslakiin hyväksyttiin vuonna 2002.

Vuoden 2008 alussa voimaan tulevan rahoituslain 14 §:n mukaan työnantajan työttömyysvakuutusmaksu muodostuu perusmaksusta ja lisäpäivämaksusta. Lisäpäivämaksu määrätään siten, että se yhdessä omavastuumaksun kanssa riittää kattamaan lisäpäivämenoista työnantajan osuuden. Perusmaksu määrätään työttömyysvakuutusrahaston muiden menojen perusteella. Työnantajan keskimääräisessä maksussa otetaan huo-

mioon myös omavastuumaksu. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu määrätään yrityksen palkkasumman perusteella siten, että perusmaksua porrastettaessa noudatetaan, mitä rahoituslain 18 §:n 3 momentissa säädetään. Lisäpäivämaksu määrätään siten, että se alenee lineaarisesti täysimääräisestä neljännekseen palkkasumman kasvaessa 1,3 miljoonasta eurosta 20,8 miljoonaan euroon.

Työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksusta säädetään rahoituslain 8 a luvussa, joka tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009. Omavastuumaksu peritään tilanteissa, joissa työntekijä on tullut työnantajan irtisanomisen johdosta oikeutetuksi työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 momentin mukaisesti lisäpäiviin. Työttömyysturvan omavastuumaksu koskee siten vuonna 1950 tai sen jälkeen syntyneitä henkilöitä, joilla on oikeus saada työttömyyspäivärahaa 65 vuoden iän täyttämiseen saakka. Omavastuumaksu peritään myös silloin, kun irtisanomisesta johtuva 60 vuoden iän täyttymisen jälkeen alkanut oikeus työttömyyspäivärahaan jatkuu hänen täytettyään 63 vuotta tai hän on alkanut saada vanhuuseläkettä 62 vuotta täytettyään ja työttömyyspäiväraha on jatkunut vanhuuseläkkeelle siirtymiseen saakka. Työnantaja ei ole velvollinen maksamaan omavastuumaksua, jos työttömyyttä edeltävä työsuhte on kestänyt alle 3 vuotta ja työntekijä on otettu työhön yli 50-vuotiaana tai jos työntekijä on itse irtisanoutunut ilman työnantajan myötävaikutusta taikka jos työsuhte on irtisanottu tai purettu työntekijästä johtuvasta muusta kuin terveydellisestä syystä.

Omavastuumaksun perusteena on irtisanotulle työntekijälle maksettava etuusmeno lisäpäivien ajalta 63 ikävuoteen saakka, jos työntekijän oikeus lisäpäiviin alkaa ennen kuin hän on täyttänyt 63 vuotta. Tällöin omavastuumaksun perusteena on kuitenkin aina vähintään vuoden etuusmeno vastaava määrä. Jos työntekijän oikeus työttömyyspäivärahaan alkaa hänen täytettyään 60 vuotta, mutta hänen oikeutensa lisäpäiviin ei ehdi alkaa ennen 63 vuoden täyttämistä tai eläkkeelle siirtymistä, omavastuumaksun perusteena on se ansiopäivärahan määrä, joka hänelle on maksettu työttömyysetuutena työsuhteen päättymisestä siihen saakka, kun hän

täyttää 63 vuotta.

Täysimääräinen omavastuumaksu on 80 prosenttia omavastuumaksun perusteena olevasta etuusmenosta. Täysimääräinen omavastuumaksu peritään, jos työntekijän irtisanoneen yrityksen palkkasumma on vähintään 20,8 miljoonaa euroa. Jos palkkasumma on tätä pienempi, omavastuumaksu alenee lineaarisesti siten, että omavastuumaksua ei peritä, jos palkkasumma on enintään 1,3 miljoonaa euroa. Omavastuumaksu peritään lisäpäiväoikeuden alkaessa tai irtisanotun työntekijän täytettyä 63 vuotta.

Omavastuumaksun perintää varten työttömyysvakuutusrahastolla on rahoituslain 24 d §:n perusteella oikeus saada maksutta salassapitosäännösten sekä muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä omavastuumenon määrittämiseksi välttämättömiä tietoja työttömyyskassoilta ja Kansaneläkelaitokselta. Näitä tietoja ovat henkilön henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, laskennallinen lisäpäivien maksamisaika tai maksettujen työttömyysetuspäivien määrä, ansiopäivärahan suuruus, peruspäivärahan saajan osalta työssäoloahtoon luetut kaudet sekä palkkatiedot vastaavalta ajalta, työsuhdetiedot työssäoloehdon täyttäneestä työstä, työttömyyspäivärahakauden alkaessa henkilölle määrätty korvaukseton määräaika ja päivärahan epääminen työnantajalta saadun taloudellisen edun vuoksi. Lisäksi Vakuutusvalvontaviraston ja Kansaneläkelaitoksen on annettava maaliskuun ja syyskuun loppuun mennessä työttömyysvakuutusrahastolle tieto edeltävän kuuden kuukauden aikana lisäpäiville siirtyneistä henkilöistä. Työttömyysvakuutusrahastolla ja muutoksenhakuelimillä on myös oikeus saada maksutta työnantajilta omavastuumaksun määrittelyn kannalta välttämättömät työsuhdetta koskevat tiedot, vakuutuslaitoksilta tieto työnantajan palkkasumman suuruudesta ja palvelussuhdetiedot eläketurvakeskukselta.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on porrastettu työnantajan palkkasumman perusteella. Maksu on 0,75 prosenttia palkkasumman ensimmäiseen 840 940 euroon saakka ja

tämän ylittävistä osasta 2,95 prosenttia. Palkkasummaraja on pysynyt samana vuodesta 1995 alkaen. Lisäpäiväpäivämaksu ja omavastuumaksu määräytyvät yrityksen palkkasumman perusteella siten, että maksuvelvollisuutta ei ole, jos palkkasumma on alle 1,3 miljoonaa euroa. Omavastuumaksu on täysimääräinen palkkasumman ylittäessä 20,8 miljoonaa euroa ja lisäpäivämaksu puolestaan pienin. Esityksessä ehdotetaan, että palkkasummarajat yhdenmukaistetaan ja samalla niitä korotetaan. Omavastuumaksu ja lisäpäivämaksu korvaavat työeläkejärjestelmässä käytössä olleen työnantajan omavastuun. Palkkasummarajat on asetettu niin, että ne vastaavat 50 ja 800 työntekijän yrityksiä. Jotta työnantajamaksujen määräytymisperusteet olisivat selkeät ja vastaisivat mahdollisimman tarkasti aiempaa työttömyyseläkkeen omavastuuta, ehdotetaan, että palkkasummarajat olisivat samat kuin eläkejärjestelmässä on käytössä. Niitä myös korotettaisiin vuosittain työntekijän eläkelain (395/2006) mukaisella palkkakertoimella, jotta työeläkejärjestelmän ja työttömyysvakuutusjärjestelmän käyttämät palkkasummarajat säilyisivät samoina.

Palkkasummarajan korottaminen aiheuttaa sen, että alempaa maksua maksetaan huomattavasti suuremmasta palkkasummasta kuin nykyisin. Tämän seurauksena työnantajan keskimääräinen työttömyysvakuutusmaksu laskee 0,19 prosenttiyksikköä. Kun lisäksi alempaa maksua ehdotetaan alennettavaksi 0,7 prosenttiin ja ylempää maksu 2,9 prosenttiin, työnantajan keskimääräinen maksu alenee 0,24 prosenttiyksiköllä, minkä vuoksi palkansaajan työttömyysvakuutusmaksua on vastaavasti alennettava 0,58 prosentista 0,34 prosenttiin.

Lisäpäivämaksun käyttöönottoa ehdotetaan siirrettäväksi siten, että maksua alettaisiin periä vasta vuonna 2012. Lisäpäiväoikeuden alkamiseen oikeuttavan ikärajan noston vuoksi maksulla olisi vain vähäinen merkitys lähivuosina.

Työnantajan omavastuumaksu velvollisuuden syntymistä ja lakkaamista koskevia säännöksiä ehdotetaan täsmennettäväksi toimeenpanon helpottamiseksi. Maksuvelvollisuutta ei olisi, jos irtisanotun työntekijän työsuhde päättyy ennen kuin hän on täyttänyt 56

vuotta tai jos irtisanottu työntekijä täyttää uudelleen työttömyysturvalain mukaisen työssäoloehdon muun kuin alun perin irtisanoon työntekijän palveluksessa.

Työttömyyskassojen ja Kansaneläkelaitoksen velvollisuutta tietojen luovuttamiseen sekä työttömyysvakuutusrahaston oikeutta tietojen saamiseen ehdotetaan laajennettavaksi. Luovutettavista tiedoista ehdotetaan säädettyväksi tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset yleisesti

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksun perusteena olevan palkkasumman arvioidaan vuonna 2008 olevan 62 miljardia euroa ja palkansaajamaksun perusteena olevan palkkasumman 67 miljardia euroa. Palkkakertojen arvoksi ennustetaan 1,121. Kun vuoden 2004 palkkakerto on 1,000 ja sitä vastaava palkkasumma 1,5 miljoonaa euroa, vuonna 2008 sovellettava alemman maksun perusteena oleva palkkasummaraja olisi 1 681 500 euroa.

Kun työnantajan työttömyysvakuutusmaksu muutetaan siten, että alempi maksu on 0,7 prosenttia ja ylempi maksu 2,9 prosenttia palkasta, mutta alempaa maksua sovelletaan palkkasumman 1 681 500 euroon asti 840 940 euron sijasta, työnantajan maksuntuotto alenee 150 miljoonalla eurolla. Työnantajan keskimääräinen maksu alenee 2,22 prosentista 0,24 prosentiksi, mikä on 1,98 prosenttiin, kun perusteena käytetään tapaturmavakuutuslaitosten liiton jakaumaa tapaturmavakuutuksista palkkasumman mukaan.

Koska palkansaajamaksun tulee muuttua yhtä paljon kuin työnantajan keskimääräisen maksun, palkansaajamaksu alenee 0,58 prosentista 0,34 prosenttiin palkasta. Maksun alentaminen merkitsee palkansaajamaksujen tuottojen laskua 160 miljoonalla eurolla. Yhteensä tuotot laskevat 310 miljoonaa euroa siitä mitä ne olisivat, jos sovellettaisiin nykyisiä maksuja ja työnantajan maksussa nykyistä palkkasummarajaa.

3.2. Vaikutukset työttömyysvakuutusrahaston talouteen

Esitetyllä maksutasolla työnantajamaksujen tuoton arvioidaan vuonna 2008 olevan 1 228 miljoonaa euroa ja palkansaajamaksujen tuoton 227 miljoonaa euroa. Sijoitustuottojen arvioidaan olevan 18 miljoonaa euroa. Tuotot yhteensä olisivat 1 473 miljoonaa euroa.

Työttömyysasteen arvioidaan vuonna 2008 olevan 6,3 prosenttia. Rahaston suurin menoerä on työttömyyskassoille maksettavat rahoitusosuudet, joiden arvioidaan olevan 807 miljoonaa euroa. Työttömyyden laskun lisäksi ansiopäivärahamenon alenemiseen vaikuttaa erityisesti lisäpäiväoikeuden ikärajan nosto 57 vuodesta 59 vuoteen. Vuonna 2008 lisäpäiväoikeudelle ei enää tule uusia 57–58-vuotiaita. Lisäpäiväoikeuden menot, joista rahasto rahoittaa 94,5 prosenttia, alenevat edelleen kahtena seuraavana vuonna.

Työttömyys- ja koulutusajalta syntyvien eläkevastuiden ja kulujen peittämiseksi työttömyysvakuutusrahasto maksaa eläkejärjestelmälle vakuutusmaksuja, joiden määrän arvioidaan vuonna 2008 olevan 420 miljoonaa euroa. Koulutusrahastolle maksettavan, aikuiskoulutustuen ansio-osan ja ammattituntostipendin sekä Koulutusrahaston hallintokulujen rahoittamiseksi tarvittavan menon suuruudeksi arvioidaan 29 miljoonaa euroa. Palkkaturvamenojen arvioidaan olevan 18 miljoonaa euroa. Kansaneläkelaitokselle peruspäivärahojen rahoitukseen tillettävän erän suuruus olisi 33 miljoonaa euroa. Hoitokorvaukset vakuutusyhtiöille ja rahaston omat hallintokulut olisivat yhteensä 13 miljoonaa euroa. Yhteensä rahaston menot olisivat 1 320 miljoonaa euroa.

Työttömyysvakuutusrahaston varat olivat vuoden 2006 lopussa 323 miljoonaa euroa. Vuonna 2007 ylijäämän arvioidaan olevan 326 miljoonaa euroa ja puskurin koon 649 miljoonaa euroa. Vuoden 2008 tuloksen arvioidaan olevan 145 miljoonaa euroa ylijäämäinen, jolloin suhdannepuskurin koko vuoden 2008 lopussa olisi 794 miljoonaa euroa. Puskurin lain sallima enimmäiskoko vuoden 2008 lopussa olisi 754 miljoonaa euroa.

3.3. Vaikutukset yksittäisille työnantajille

Sellaisia yrityksiä on 3 350 kappaletta, joiden palkkasumma on enemmän kuin 840 940 euroa mutta alle 1 681 500 euroa. Suurimmillaan maksujen ja palkkasumman rajan muutoksen vaikutus on silloin, kun yrityksen palkkasumma on juuri alle uuden rajan ja jotka esityksen johdosta tulevat maksamaan koko palkkasummastaan alempaa maksua. Esimerkiksi jos yrityksen palkkasumma on 1,5 miljoonaa euroa, maksu nykyistä palkkasumman rajaa noudattaen olisi 25 749 euroa, mutta esityksen mukaista rajaa noudatettaessa 15 249 euroa pienempi eli 10 500 euroa. Maksu alenee yli 59 prosenttia. Jos yrityksen palkkasumma on 10 miljoonaa euroa, sen nykyisen palkkasummarajan mukainen maksu 276 499 euroa alenisi 8,5 prosentilla 253 007 euroon. Yrityksillä, joiden palkkasumma on alle 840 940 euroa, maksu alenee maksuprosenttien alenemisen vaikutuksesta 6,7 prosenttia.

Suurtyönantajan omavastuumaksu tulee sovellettavaksi vuodesta 2009 alkaen, jolloin vuonna 1950 syntyneet tulevat lisäpäiville. Omavastuumaksua tulee kompensoimaan palkkasumman kasvun myötä aleneva lisäpäivämaksu, mitä kuitenkin sovellettaisiin vasta vuodesta 2012 alkaen. Lisäpäivämaksun käyttöön otton siirtäminen hivenen nostaa suurimpien työnantajien maksurasitetta ja vastaavasti alentaa niiden yritysten maksurasitetta, joiden palkkasumma jää alle 1 681 500 euron.

3.4. Vaikutukset valtiontalouteen

Valtio työnantajana ei maksa työttömyysvakuutusmaksua, joten työnantajamaksun

palkkasummarajan muutoksella ei ole valtiontaloudellisia vaikutuksia. Koska maksut ovat vähennyskelpoisia verotuksessa, työttömyysvakuutusmaksun aleneminen lisää verotuloja. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun lasku 0,24 prosenttiyksiköllä lisää henkilöverotuksen verotuloja yhteensä 64 miljoonalla eurolla. Valtion osalta lisäys on 30 miljoonaa euroa, kuntien 30 miljoonaa euroa, kirkon 1,7 miljoonaa euroa ja Kansaneläkelaitoksen 2,3 miljoonaa euroa.

Valtiontalouteen esitys vaikuttaa Kansaneläkelaitokselle peruspäivärahojen rahoitukseen tilitettävän työttömyyskassaan kuulumattomien palkansaajien maksutuoton johdosta. Vuonna 2008 tilitettäväksi määräksi arvioidaan 33 miljoonaa euroa, mikä pienentää valtionosuutta peruspäivärahan rahoitukseen vastaavalla summalla. Kansaneläkelaitokselle tilitettävä määrä kuitenkin laskee palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun alentamisen vuoksi. Vuonna 2007 tilitettävä tuotto on 49 miljoonaa euroa.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä keskeisten työmarkkinajärjestöjen ja työttömyysvakuutusrahaston kanssa. Valmistelun yhteydessä on kuultu oikeusministeriötä, tietosuojavaltuutettua, Eläketurvakeskusta, Kansaneläkelaitosta, Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry:tä ja Vakuutusvalvontavirastoa.

5. Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2008 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta

7 §. *Työttömyysvakuutusrahaston rahoittamat etuudet.* Pykälä vastaa voimassaolevaa lakia. Pykälässä olevat lakiviittaukset on muutettu vastaamaan muuttunutta lainsäädäntöä.

14 §. *Työnantajan työttömyysvakuutusmaksun määräytyminen.* Pykälä on säädetty tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008. Lakiesityksessä ehdotetaan, että lain 14 §:n voimaantuloa siirrettäisiin siten, että se tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011. Pykälän mukaan työnantajan keskimääräisessä maksussa otetaan huomioon myös omavastuumaksu. Koska omavastuumaksua aletaan periä jo 1 päivästä tammikuuta 2009 alkaen, ehdotetaan pykälän 1 momentista poistettavaksi säännös omavastuun huomioon ottamisesta ja siirrettäväksi lain 18 §:n 3 momenttiin, jolloin säännös tulee sovellettavaksi samanaikaisesti omavastuumaksun käyttöönoton kanssa. Muutoin ehdotettu säännös vastaa vahvistettua lakia.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan palkkasummia muutettaviksi. Hallituksen esityksessä HE 243/2002 vp todetaan, että palkkasummarajat tulee tarkistaa vastaamaan vuoden 2009 tasoa ja että palkkasummarajat tulisi valita siten, että palkkasumma alarajalla vastaa 50 työntekijän yritystä ja ylärajalla 800 työntekijän yritystä. Työeläkejärjestelmässä työkyvyttömyyseläkkeistä aiheutuvat eläkemaksut määritellään yrityksen koon mukaan. Niitä koskevissa maksuperusteissa 50 työntekijän yrityksen palkkasummana käytetään 1,5 miljoonaa euroa ja 800 työntekijän yrityksen palkkasummana 24 miljoonaa euroa. Palkkasumat ovat vuoden 2004 tasossa ja niitä muutetaan vuosittain palkkaker-toimella. Lain 14 §:n lisäksi 18, 24 ja 24 a §:ssä on palkkasummarajat. Kaikki nämä palkkasumat esitetään yhdenmukaistettaviksi, jolloin eläkejärjestelmän ja työttömyysturvajärjestelmän määritelmät olisivat

yhdenmukaiset. Palkkasummia tarkistettaisiin vuosittain lain 26 c §:n mukaisesti työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentin mukaisella palkkaker-toimella. Muutoin ehdotettu säännös vastaa vahvistettua lakia.

Pykälän 3 momentti vastaa vahvistettua lakia.

18 §. *Työttömyysvakuutusmaksujen määrä.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi vuoden 2008 työttömyysvakuutusmaksusta ja vuonna 2008 sovellettavista palkkasummarajoista. Voimassaolevan lain mukaan sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa vuosittain etukäteen työttömyysvakuutusrahaston hakemuksesta työnantajan työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun määrät. Koska palkkasummarajoja muutetaan, on samalla muutettava myös laissa olevia vakuutusmaksuja. Tästä syystä esitetään, että pykälässä säädettäisiin vuonna 2008 perittävistä työttömyysvakuutusmaksuista. Lain 18 §:n 3 momentin mukaan palkansaajan ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksun muutokset on määrättävä siten, että ne jakautuvat tasan työnantajan keskimääräisen työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun kesken.

Uudeksi palkkasummarajaksi esitetään 1,5 miljoonaa euroa. Kun tämä palkkasummaraja tarkistetaan vuoden 2008 tasoon palkkaker-toimella, nousee palkkasummaraja 840 940 eurosta arviolta 1 681 500 euroon. Työttömyysvakuutusmaksu on porrastettu siten, että vakuutusmaksu on 0,75 prosenttia palkkasummarajaan asti ja tämän ylittävältä osalta 2,95 prosenttia. Palkkasummarajan nostaminen 1 681 500 euroon tarkoittaa sitä, että 840 940 euron ylittävältä osalta 1 681 500 euroon asti työttömyysvakuutusmaksu alenee 2,95 prosentista 0,75 prosenttiin. Jos maksu-prosenttia ei muuteta, työnantajan keskimääräinen maksua alenee 0,19 prosenttiyksiköllä 2,22 prosentista 2,03 prosenttiin. Hyvän työllisyyskehityksen johdosta työttömyysvakuutusmaksuja on mahdollista alentaa vielä 0,5 prosenttiyksiköllä, minkä vuoksi alemmaksi työttömyysvakuutusmaksuksi ehdotetaan 0,7

prosenttia ja ylempiä maksuksi 2,9 prosenttia. Tällöin työntajan keskimääräinen maksu alenee yhteensä 0,24 prosenttiyksiköllä 1,98 prosenttiin. Koska työnantajan maksu alenee, palkansaajan työttömyysvakuutusmaksua on vastaavasti alennettava 0,58 prosentista 0,34 prosenttiin, jolloin maksun muutos jakaantuu tasan työnantajan keskimääräisen maksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun kesken.

Pykälän 2—6 momentti vastaa voimassa olevaa lakia sillä poikkeuksella, että pykälän 3 momenttiin on lisätty aiemmin 14 §:ssä ollut säännös siitä, että työnantajan keskimääräisessä maksussa otetaan huomioon myös omavastuumaksu. Lisäys johtuu siitä, että lain 14 §, jossa säädetään lisäpäivämaksusta, ehdotetaan tulevaisuuteen voimaan vasta vuonna 2011. Vahvistetun lain mukaan sekä lisäpäivämaksua ja omavastuumaksua olisi alettu maksaa vuonna 2009.

21 §. Maksujen perintä ja tilitys. Pykälän 1—4 momentti vastaa voimassa olevaa lakia.

Pykälään esitetään lisättäväksi uusi 5 momentti, jossa säädettäisiin työttömyysvakuutusmaksujen perimisestä luopumisesta. Lain 24 a §:n 3 momentissa on säädetty, että työttömyysvakuutusrahasto voi jättää omavastuumaksun perimättä, jos määrä on vähäinen. Vastaavaa säännöstä ei ole työttömyysvakuutusmaksujen perinnästä. Työttömyysvakuutusmaksujen perinnän hoitavat käytännössä vakuutusyhtiöt työttömyysvakuutusrahaston ja Tapaturmavakuutuslaitosten Liiton tekemän sopimuksen perusteella, eikä maksujen perinnästä luopuminen koskisi tätä normaalia työttömyysvakuutusmaksujen perintätoimintaa. Työttömyysvakuutusrahasto on 1 päivästä kesäkuuta 2006 alkaen voinut pitää työttömyysvakuutusrekisteriä, jota käytetään muun muassa työttömyysvakuutusmaksujen perinnän valvontaan. On todennäköistä, että rekisterin käyttöönoton myötä ilmenee tapauksia, joissa yrityksen maksama työttömyysvakuutusmaksu ja sen palkkasummasta laskeutu työttömyysvakuutusmaksu poikkeavat toisistaan. Jos lisää perittävä summa olisi vähäinen, ei sen periminen perimistoimista aiheutuvat kustannukset huomioon ottaen ole tarkoituksenmukaista. Tällöin työttömyysvakuutusrahasto voisi luopua maksujen perinnästä.

22 g. Tekninen käyttöyhteys. Pykälän 1 momentissa säädetään tietojen antamisesta teknisen käyttöyhteyden avulla. Pykälässä on laajennettu julkisuuslain 29 §:n 3 momentin mukaista oikeutta tietojen toimittamiseen teknisen käyttöyhteyden avulla.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi myös 24 d §:n ja 24 e §:n 1 ja 3 momentin mukaiset tietojenantovelvolliset. Työttömyysvakuutusrahasto käyttää mainituilta tietojenantovelvollisilta saamiaan tietoja hoitaessaan työttömyysturvan työnantajan omavastuumaksua koskevaa tehtäväänsä. Tietojen runsaslukuisuus edellyttää, että tiedot, jotka työttömyysvakuutusrahastolla on oikeus lain perusteella saada, voivat liikkua mahdollisimman nopeasti ja joustavasti ilman asianomaisen suostumusta silloinkin kun tiedot ovat salassa pidettäviä. Työttömyysvakuutusrahaston tehtävät huomioon ottaen oikeutta tietojen toimittamiseen teknisen käyttöyhteyden avulla ei ole perusteltua rajoittaa vain päätöksentekoa varten tarvittaviin tietoihin niin kuin julkisuuslain 29 §:n 3 momentissa.

24 §. Maksuvelvollisuus. Pykälässä säädetään työnantajan velvollisuudesta maksaa omavastuumaksua. Nykyinen pykälä on säädetty tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009. Pykälään esitetään tehtäväksi muutoksia, jotka selventävät maksuvelvollisuutta koskevia määräyksiä ja helpottavat lain toimeenpanoa. Muutoksilla ei ole tarkoitus muuttaa työnantajien velvollisuutta maksaa omavastuumaksua.

Pykälän 1 momentissa säädetään niistä perusteista, joilla työnantajalle syntyy maksuvelvollisuus. Vahvistetussa laissa oleva palkkasumma, joka määrää sen, sovelletaanko yritykseen omavastuumaksua, esitetään yhdenmukaistettavaksi lain 18 §:n mukaisten palkkasummarajojen kanssa. Muutoin 1 momentissa säädetään niistä tilanteista, joissa palkkasumman perusteella omavastuun piiriin kuuluvalla työnantajalle syntyy velvollisuus maksaa omavastuumaksua. Vahvistetun lain 1 momentissa käytetään termiä työ- tai virkasuhde, mutta 2 momentissa mainitaan pelkästään työsuhte. Koska ei ole tarkoitettu, että pykälän 1 ja 2 momentin sisällöt poikkeavat toisistaan, ehdotetaan, että termit muutetaan yhdenmukaisiksi. Pykälän 3 mo-

mentissa säädettäisiin, että 1 ja 2 momentin säännöksiä sovellettaisiin myös virkasuhteeseen. Muutos siten luonteeltaan tekninen ja muutettu säännös vastaa vahvistettua lakia.

Pykälän 2 momentissa säädetään niistä tilanteista, joissa työnantaja ei ole velvollinen maksamaan omavastuumaksua. Vahvistetun lain mukaan työttömyyskassojen ja Kansaneläkelaitoksen on ilmoitettava työttömyysvakuutusrahastolle tiedot jokaisesta henkilöstä, jolle on maksettu lisäpäiviä. Lisäpäiviä voidaan maksaa, jos henkilö täyttää 59 vuotta ennen 500 päivän enimmäisajan täyttymistä. Henkilö on siten ns. eläkeputkessa, jos hänen päivärahaoikeutensa alkaa 57 vuoden ja yhden kuukauden iässä. Momentin 1 kohdan mukaan maksuvelvollisuutta ei olisi, jos työsuhte päättyy ennen kuin henkilö on täyttänyt 56 vuotta. Tällä säännöksellä pyritään vähentämään työttömyysvakuutusrahastolle tehtävien ilmoitusten määrää. Ilmoitus tehtäisiin vain niistä henkilöistä, jotka voivat olla maksuvelvollisuuden piirissä. Maksuvelvollisuus on rajattu 56 vuoden ikään sen vuoksi, että irtisanotulla työntekijälle saattaa olla maksettu lomakorvauksia tai irtisanomiseen liittyviä korvauksia, joiden vuoksi päivärahan maksamisen alkaminen siirtyy myöhemmäksi. Toisaalta säännöksellä halutaan selkeyttää työnantajan maksuvelvollisuutta ja parantaa sen ennakoitavuutta. Kun työnantaja irtisanoo työntekijän, voi olla sattumanvaraista, maksetaanko työntekijälle lisäpäiviä. Työttömyysturvassa voidaan työssäoloehdon 24 tai 28 kuukauden tarkastelujaksoja pidentää hyväksyttävästä syystä enintään seitsemällä vuodella. Siten on periaatteessa mahdollista, että työnantajalle syntyy maksuvelvollisuus jopa alle 50 -vuotiaasta työntekijästä, jos työntekijä on poissa työmarkkinoilta hyväksyttävästä syystä eikä hänelle tämän vuoksi makseta työttömyyspäivärahaa enimmäisaikaa ennen kuin hän täyttää 59 vuotta.

Momentin 2, 3 ja 5 kohta vastaa vahvistettua lakia. Momentin 4 kohdan mukaan työnantaja vapautuisi maksuvelvollisuudesta, jos työntekijä työsuhteen päättymisen jälkeen täyttäisi uudelleen työttömyysturvalain 5 luvun 3 §:ssä tarkoitetun työssäoloehdon muun kuin alun perin irtisanoneen työnantajan palveluksessa. Eläkejärjestelmässä omavastuu

on syntynyt, jos työsuhteeseen on liitetty ns. tulevan ajan oikeus. Tulevan ajan oikeus on liitetty yleensä vähintään kuusi kuukautta kestäväan työhön. Jos irtisanottu työntekijä on ollut tällaisessa työssä, ei aiemmin irtisanoneelle työnantajalle ole syntynyt enää velvollisuutta maksaa omavastuumaksua. Työeläkejärjestelmässä käytettyä tulevan ajan -käsitettä ei voida soveltaa työttömyysturvajärjestelmässä. Sitä vastaisi paremmin työttömyysturvan työssäoloehto, joka aiemmin päivärahaa saaneella täyttyy, kun hän on 24 kuukauden tarkastelujakson aikana työssä 34 kalenteriviikkoa. Kun työntekijä hankkii näin uuden työttömyyspäivärahaoikeuden, eivät myöhemmin mahdollisesti maksettavat lisäpäivät aiheuttaisi velvollisuutta maksaa omavastuumaksua. Työssäoloehdon pitäisi täytyä muun kuin irtisanoneen työnantajan palveluksessa. Tällä rajoituksella halutaan estää se, ettei työnantaja voi välttää maksuvelvollisuuttaan palkkaamalla irtisanottuja lyhytaikaisiin töihin.

Pykälän 4 momentissa on säädettäisiin tilanteista, joissa työnantaja pyrkii kiertämään maksuvelvollisuuttaan. Jos yrityksessä tapahtuneen järjestelyn ilmeisenä tarkoituksena on ollut kiertää omavastuumaksua koskevia säännöksiä, työttömyysvakuutusrahasto voi määrätä maksun ennen mainittua järjestelyä vallinneen tilanteen mukaan. Koska vain yrityksellä voi olla tieto siitä, miksi yrityksessä on tehty poikkeavia järjestelyjä irtisanomisen yhteydessä, olisi työnantajan esitettävä selvitys siitä, että järjestelyille on olemassa muita perusteita kuin maksuista vapautuminen. Jos työnantaja ei anna lainkaan selvitystä tai annetun selvityksen perusteella järjestelylle ei ole muuta perustetta kuin omavastuumaksun kiertäminen, työttömyysvakuutusrahaston olisi määrättävä maksu.

24 a §. *Omavastuumaksun määrä.* Pykälän 3 momentin palkkasummarajat esitetään muutettaviksi yhdenmukaisiksi eläkelainsäädännössä noudatettavien palkkasummarajojen kanssa. Palkkasummat ovat vuoden 2004 tasossa ja niitä muutetaan vuosittain palkkakertoimella 26 c §:n mukaisesti. Muutoin ehdotettu säännös vastaa vahvistettua lakia.

24 d §. *Oikeus tietojen saamiseen.* Oikeudesta tietojen saamiseen ehdotetaan säädettäväksi kokonaisuudessaan uudestaan. Uusi

24 d § koskisi oikeutta saada tietoja omavastuumaksua koskevan asian ratkaisemista ja toimeenpanoa varten.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin työttömyysvakuutusrahaston oikeudesta saada maksutta tietoja omavastuumaksuvelvollisuutta koskevan asian ratkaisemiseksi ja toimeenpanemiseksi. Sen nojalla työttömyysvakuutusrahastolla olisi oikeus saada työnantaja- ja työntekijäkohtaisia tietoja muun muassa valtion ja kunnan eri viranomaisilta, Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta ja työttömyyskassoilta sekä työnantajalta. Omavastuumaksuvelvollisuutta koskevan asian ratkaisemisessa ja toimeenpanossa työttömyysvakuutusrahasto tarvitsee työnantaja- ja työntekijäkohtaista tietoa. Näitä tietoja olisivat esimerkiksi tiedot työntekijän työsuhteista, ansioista ja työnantajista, työntekijän siirtymisestä vanhuuseläkkeelle sekä työttömyyspäivärahan myöntämiseen liittyvistä seikoista. Työttömyysvakuutusrahasto voi joutua tehtäväänsä hoitaessaan myös tarkistamaan työnantajan ja työntekijää koskevia tietoja sekä tutkimaan työnantajan yrityshistoriaa, jos työsuhteen irtisanomisen jälkeen tapahtunut yritysjärjestelyjä. Tämän vuoksi työttömyysvakuutusrahastolla on oltava mahdollisuus saada omavastuumaksuasian käsittelyssä tarvittavia tietoja eri viranomaisilta kuten esimerkiksi kaupparekisteristä ja väestörekisterikeskuksesta. Myös tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä olisi vastaava oikeus tietojen saamiseen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin työttömyyspäivärahan maksajien, työttömyyskassojen ja Kansaneläkelaitoksen, oikeudesta saada työnantajalta 1 momentissa tarkoitettut tiedot, jotka ovat välttämättömiä niille 24 e §:ssä säädetyn tietojenantovelvollisuuden täyttämiseksi. Kysymys on tiedoista, jotka kuuluvat työttömyyskassojen ja Kansaneläkelaitoksen tietojenantovelvollisuuden piiriin. Työttömyyskassoilla ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada työnantajalta pyynnöstä sitä työnantaja- ja työntekijäkohtaista tietoa, jotka niiden on 24 e §:n nojalla ilmoitettava työttömyysvakuutusrahastolle.

24 e §. Velvollisuus tietojen antamiseen. Pykälä on uusi. Siinä säädettäisiin uudestaan työttömyyskassojen ja Kansaneläkelaitoksen

velvollisuudesta ilmoittaa työttömyysvakuutusrahastolle 24 §:n säädetyn omavastuumaksuvelvollisuuden ratkaisemista ja toimeenpanoa varten välttämättömät tiedot. Työttömyyskassojen ja Kansaneläkelaitoksen tulisi tehdä työttömyysvakuutusrahastolle ilmoitus, vaikka olisikin ilmeistä, ettei omavastuumaksua esimerkiksi omasyisen työttömyyden tai työsuhteen pituuden vuoksi tule perittäväksi.

Pykälän 1 momentin mukaan työttömyyskassoilla ja Kansaneläkelaitoksella on velvollisuus ilmoittaa salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia ja luovutusta koskevien rajoitusten estämättä maksutta työttömyysvakuutusrahastolle 24 §:ssä säädetyn maksuvelvollisuuden ratkaisemista ja toimeenpanoa varten välttämättömät tiedot 24 §:ssä tarkoitetuista henkilöistä. Tietojenantovelvollisuus koskee sekä 24 §:n 1 momentissa että 2 momentissa mainittuja tietoja. Työnantajan velvollisuudesta maksaa omavastuumaksua on säädetty 24 §:n 1 momentissa ja pykälän 2 momentissa on säädetty tilanteista, joissa työnantaja ei ole velvollinen maksamaan omavastuumaksua. Työttömyyskassoille ja Kansaneläkelaitokselle on tarpeen säätää ilmoitusvelvollisuus tiedoista, joilla on merkitystä työnantajan omamaksuvelvollisuuden määrittelyssä. Työttömyyskassoilla ja Kansaneläkelaitoksella on työttömyyspäivärahan myöntäjinä tieto työttömyyspäivärahan hakijoista. Niillä on mahdollisuus kerätä ja ilmoittaa niitä välttämättömiä tietoja, joilla on merkitystä työnantajan omamaksuvelvollisuuden määrittelyssä. Vasta työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen antaman ilmoituksen perusteella omavastuumaksuasian käsittely voi käynnistyä työttömyysvakuutusrahastossa.

Työttömyysvakuutusrahasto tarvitsee työntekijä- ja työnantajakohtaista tietoa henkilöistä, joihin 24 §:n perusteella omavastuumaksuvelvollisuus voi kohdistua. Tämä tarkoittaa käytännössä niitä vuonna 1950 tai myöhemmin syntyneitä henkilöitä, jotka ovat työttömyyden alkaessa ehtineet täyttää 56 vuotta. Työttömyysvakuutusrahaston tarvitsemia tietoja ovat tätä työntekijää koskevat yksilöintitiedot, tiedot hänen työssäolohehtoonsa luetuista työsuhteistaan ja niitä koskevat työnantajien yksilöintitiedot vähintään kolme vuotta kestäneistä työsuhteista sekä työttömyystur-

valain mukaista työttömyyspäivärahaa koskevat tiedot.

Ostavastuumaksun perusteena olevan etuusmenon laskeminen tapahtuu eri tavalla riippuen siitä, onko kyseessä 24 §:n 1 momentin 1 kohdassa vai 2 kohdassa mainittu tapaus. Kun kyseessä on 24 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu tapaus, etuusmeno perustuu laskennalliseen lisäpäivämenoon alkaen ensimmäisestä lisäpäivästä ja päättyen henkilön 63-vuotissyntymäpäivään. Kun kyseessä on 24 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu tapaus, etuusmeno lasketaan eläketahtumaan tai 63-vuotissyntymäpäivään mennessä maksettujen etuuksien perusteella. Omavastuumaksun perusteena oleva etuusmeno lasketaan vielä eri tavalla riippuen siitä, onko kysymyksessä ansioturvan vai perusturvan piirissä oleva henkilö. Ansioturvan piirissä olevasta etuusmeno lasketaan hänelle maksetun ansiosidonnaisen työttömyysetuuden perusteella, kun taas perusturvan piiristä olevalle työttömyysvakuutusrahasto määrittää laskennallisen ansioturvan määrän ennen etuusmenon laskemista. Työttömyyskassojen ja Kansaneläkelaitoksen toimittavat tiedot poikkeavat tästä syystä työttömyyspäivärahan osalta osittain toisistaan.

Sekä työttömyyskassat että Kansaneläkelaitos ilmoittaisivat työttömyysvakuutusrahastolle työntekijää koskevat yksilöintitiedot ja tiedot hänen työssäoloheitoonsa luetuista työsuhteista. Työntekijää koskevia yksilöintitietoja ovat työntekijän henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot. Aina ilmoitettavia työsuhdetietoja ovat työsuhteen alkamis- ja päättymispäivämäärä. Työssäoloheitoon luetuista vähintään kolmen vuoden pituisista työsuhteista ilmoitettaisiin myös tarkemmat työsuhdetiedot, joita ovat työnantajan nimi, y-tunnus ja yhteystiedot, sekä irtisanomisvuosi. Omavastuumaksun toimeenpanemiseksi maksuvelvollinen työnantaja on kyettävä työttömyysvakuutusrahastossa luotettavasti identifioimaan työttömyyskassojen tai Kansaneläkelaitoksen ilmoittaman tiedon perusteella. Tässä tarkoituksessa työttömyyskassojen ja Kansaneläkelaitoksen ilmoitettavaan tietosisältöön on tarpeen sisällyttää työnantajan Y-tunnustieto. Työsuhdetiedot etuuden maksaja saa esimerkiksi palkkatodistuksesta.

Lisäksi sekä työttömyyskassat ja Kansan-

eläkelaitos ilmoittaisivat sellaisia työttömyyspäivärahaa koskevia ja muita tietoja, joilla on merkitystä työnantajan omavastuumaksuvelvollisuuden määrittelyssä. Tällaisia ovat esimerkiksi työttömyyspäivärahakauden alkaessa henkilölle työttömyysturvalain perusteella määrätty korvaukseton määräaika ja päivärahan epäminen työnantajalta saadun taloudellisen etuuden vuoksi sekä taloudellisen edun määrä. Työttömyyskassojen ja Kansaneläkelaitoksen tulisi ilmoittaa työttömyysvakuutusrahastolle myös tiedot siitä, että henkilö on työsuhteen päättymisen jälkeen täyttänyt uudelleen työttömyysturvalain 5 luvun 3 §:ssä tarkoitetun työssäoloehdon muun kuin alun perin irtisanoneen työnantajan palveluksessa. Niiden tulisi ilmoittaa myös ensimmäisen lisäpäivän päivämäärä 24 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetusta henkilöstä sekä maksettujen työttömyysetuuksien yhteismäärä 24 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetusta henkilöstä vanhuuseläkettä tai 63 vuoden täyttämistä edeltäneeltä ajalta. Lisäksi 24 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa Kansaneläkelaitos ilmoittaisi henkilön siirtymisestä eläkkeelle. Työttömyyskassan työttömyysetuutta saaneiden osalta työttömyysvakuutusrahasto selvittäisi vanhuuseläkkeelle siirtyneet Eläketurvakeskukselta työttömyyskassalta saatujen tietojen perusteella.

Ansiopäivärahan osalta työttömyyskassat ilmoittaisivat henkilölle lisäpäiviltä maksettavan päivärahan suuruuden, jolloin otetaan huomioon työttömyysturvalain 6 luvun 10 §:n mukainen mahdollinen ansiopäivärahan korotettu määrä lisäpäiviltä. Peruspäivärahan saajan osalta Kansaneläkelaitos ilmoittaisi työssäoloehdon täyttävät ajat ja palkkatiedot vastaavalta ajalta. Koska työttömyysvakuutusrahaston omavastuumaksuvelvollisuuden ratkaisemiseksi ja toimeenpanemiseksi tarvitsemia tietoja ei ole mahdollista luetella tyhjentävästi, momentissa todettaisiin, että työttömyysvakuutusrahastolla olisi lisäksi oikeus saada tiedot myös muista tehtävän hoitamista varten välttämättömistä seikoista.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valtuudesta antaa sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista sekä siitä, miten

ja milloin ne on työttömyysvakuutusrahastolle toimitettava. Kysymys olisi tältä osin teknisluonteisten tarkempien määräysten antamisesta toimeenpanon helpottamiseksi.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin nykyisen lain 24 d §:n 2 momenttia vastaavasti siitä, että vakuutusvalvontaviraston ja Kansaneläkelaitoksen on annettava salassapitosäännösten ja muiden tiedon luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä maaliskuun ja syyskuun loppuun mennessä työttömyysvakuutusrahastolle tiedot niistä henkilöistä, joiden oikeus lisäpäiviin on alkanut edeltäneiden kuuden kuukauden aikana siten, että tiedoista käy ilmi työntekijän henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot. Koska työttömyyskassojen ja Kansaneläkelaitoksen ilmoitukset ovat omavastuuprosessin käynnistymisen kannalta ratkaisevia, tulisi voida varmistaa, että työttömyysvakuutusrahasto on saanut etuuden maksajalta tiedon henkilön siirtymisestä lisäpäiville. Kansaneläkelaitoksen ja Vakuutusvalvontaviraston rekisteristä ajettaisiin niiden henkilöiden yksilöintitiedot, joiden lisäpäiväoikeus on alkanut. Rekisteriajot tehtäisiin kaksi kertaa vuodessa maaliskuun ja syyskuun loppuun mennessä rekisteriajona edeltävältä puolivuotiskaudelta. Työttömyysvakuutusrahasto voi verrata, onko se käsitellyt näiden henkilöiden työnantajan omavastuuasiana. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin vielä työttömyysvakuutusrahaston oikeuksista yhdistää ja käyttää näin saamia tietoja omavastuumaksuna koskevan tehtävänsä hoitamisessa sekä yhdistettyjen tietojen säilytysajasta.

25 §. Muutoksenhaku. Pykälän 1 ja 2 momentti vastaa voimassaolevaa lakia. Pykälän 3 momenttiin esitetään lisättäväksi viittaus työttömyysturvalain 12 a lukuun. Muutos on tekninen ja johtuu 1 päivänä tammikuuta 2007 voimaantulleesta työttömyysturvalain muutoksesta.

26 c §. Palkkasummien tarkistaminen palkkakertoimella. Lakiin esitetään lisättäväksi uusi 26 c §, jossa säädettäisiin lain 14 §:n 2 momentissa, 18 §:n 2 momentissa, 24 §:n 1 momentissa ja 24 a §:n 3 momentissa mainittujen palkkasummien tarkistamisesta. Palkkasummat tarkistettaisiin vuosittain työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitetulla palkkakertoimella. Palkkasummat ovat

laissa vuoden 2004 tasossa eli palkkasummat vastaavat palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004. Palkkasummat on määritelty samalla tavalla kuin eläkejärjestelmässä. Niitä myös tarkistetaan samalla tavalla.

1.2. Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Voimaantulosäännös. Lain 14 §:ssä säädetään työnantajan lisäpäivämaksusta. Lisäpäivämaksun on ollut tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti työnantajan omavastuumaksun kanssa. Työttömyyspäivärahan lisäpäiväoikeuden alkamisikä on nostettu vuonna 1950 tai sen jälkeen syntyneillä 59 vuoteen. Lisäpäiviin oikeuttavan ikärajan noston vuoksi vuosina 2009 ja 2010 lisäpäivämenot ovat pienet. Työttömyysvakuutusrahasto on arvioinut keskimääräisen lisäpäivämaksun suuruudeksi 0,02 prosenttia palkkasummasta vuonna 2009. Tämä tarkoittaisi sitä, että pientyönantajan täysi lisäpäivämaksu olisi arviolta 0,04 prosenttia, josta se alenee yrityksen palkkasumman kasvaessa 0,01 prosenttiin. Lineaarisesti aleneva lisäpäivämaksu on perinnän kannalta ongelmallinen, koska sen myötä jokaisella yrityksellä, joiden palkkasumma on 1,3—20,8 miljoonaa euroa, on oma työttömyysvakuutusmaksunsa. Koska lisäpäivämaksu alkuvaiheessa jäisi kovin alhaiseksi ja kun sen periminen työttömyysvakuutusjärjestelmässä aiheuttaa maksun merkitykseen nähden huomattavasti ongelmia, maksun käyttöönottoa ehdotetaan siirrettäväksi vuoteen 2012.

Lain 14 § on säädetty tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008. Tämän vuoksi lain voimaantulon siirtäminen on toteutettava säädösteknisesti kumoamalla 14 § ja muuttamalla vastaavasti voimaantulosäännöksen 1 momentti.

2. Tarkemmat säännöt ja määräykset

Ehdotetun työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 24 e §:n 2 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä 24 e §:n 1 momentissa määritellyistä tiedois-

ta sekä siitä, miten ja milloin ne on toimitettava.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008. Lain 24, 24 a ja 24 e § ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009, jolloin työnantajan omavastuumaksun perinnän on alunperinkin ollut tarkoitus alkaa.

Lain 14 § tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011 ja sitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran määrättäessä maksuja vuodella 2012.

4. Säättämisjärjestys

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain mukaisia palkkasummarajoja sekä palkansaajan ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksuja. Sekä työnantajan työttömyysvakuutusmaksua että palkansaajan työttömyysvakuutusmaksua on valtiosääntöoikeudellisessa mielessä pidetty veroina. Säättämisjärjestyksen kannalta merkityksellisin perustuslain säännös on siten sen 81 §, jonka mukaan valtion verosta säädetään lailla, joka sisältää säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta. Työttömyysvakuutusmaksujen valtiosääntöoikeudelliseen veronluonteisuuteen kytkeytyy vaatimus niiden suuruuden täsmällisestä sääntelystä laissa. Työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa sekä palkansaajan että työnantajan työttömyysvakuutusmaksun määrä on perustuslakivaliokunnan lausunnon (PeVL 18/1998 vp) mukaisesti säädetty yksiselitteisesti, käytännössä prosenttilukuina palkansaajan palkasta tai työnantajan maksamasta palkkasummasta. Tällä tavoin laissa on ilmaistu yksiselitteisesti se lähtötaso, jonka pohjalta myöhempien vuosien lähtötaso muodostuu. Lähtötason jälkeistä aikaa tarkoittaen laissa on säädetty millä perusteilla työttömyysvakuutusmaksun suuruutta muutetaan edellisvuodesta ja kuinka paljon. Maksut on vuosittain vahvistettu asetuksella.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain mukaisia palkkasummarajoja ja vakuutusmaksuja, mutta ei ehdoteta muutoksia edellä mainittuihin työttömyysvakuutusmaksujen määrittelyn periaatteisiin. Esityksessä ehdotetaan työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa säädettyjen palkkasummarajojen muuttamista yhdenmukaisiksi, jolloin eläkejärjestelmän ja työttömyysturvajärjestelmän määritelmät olisivat yhdenmukaiset. Palkkasummaa tarkistettaisiin vuosittain työntekijän eläkelain mukaisella palkkaker-toimella. Koska palkkasummarajoja muutetaan, on samalla muutettava myös laissa olevia työttömyysvakuutusmaksuja. Laissa määriteltäisiin vuoden 2008 maksut työttömyysvakuutusmaksujen uusiksi lähtötasoiksi laissa säädetyn 2006 sijasta sekä säädettäisiin vuonna 2008 perittävistä työttömyysvakuutusmaksuista. Rahoituslaissa säädettyjä maksujen tarkistamisen perusteita on edelleen pidettävä lainsäätäjän tarkoittamalla tavalla riittävän täsmällisinä ja tarkkarajaisina, jotta vuoden 2008 jälkeiset maksut voidaan vahvistaa edelleen asetuksella.

Ehdotuksen mukaan työttömyysvakuutusrahastolle säädettäisiin oikeus saada omavastuumaksun piiriin kuuluvista työntekijöistä ja työnantajista yksilöintitiedot ja työntekijän työttömyyspäivärahan saamista koskevat tiedot sekä muut omavastuumaksuasiassa tarvittavat välttämättömät tiedot. Lisäksi selkeytettäisiin ja täsmennettäisiin omavastuumaksuasiaan liittyviä tietojen antamista koskevia säännöksiä vahvistetusta laista. Vahvistetun lain mukaan työttömyyskassat ja Kansaneläkelaitos ilmoittavat työttömyysvakuutusrahastolle omavastuumaksun piiriin kuuluvista työntekijöistä ja työnantajista heidän yksilöintitietonsa, työntekijän työttömyyspäivärahaa sekä muut omavastuumaksuasiassa tarvittavat välttämättömät tiedot. Esityksellä on näiltä osin merkitystä perustuslain 10 §:n 1 momentin kannalta. Sääntelyyn ei tältä osin perustuslakivaliokunnan aiemman käytännön valossa liity ongelmaa, koska tietojensaantioikeus on rajattu asian ratkaisemista ja toimeenpanoa varten välttämättömiin tietoihin ja henkilöpiiri, johon se kohdistuu on määritelty täsmällisesti ja suppeasti. Tietojen saamiseen, luovuttamiseen ja salassapitoon so-

vellettaisiin henkilötietolakia ja viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettua lakia, jollei ehdotetuista säännöksistä muuta johdu.

Esityksessä ei ehdoteta voimassa olevaan lainsäädäntöön nähden sellaisia muutoksia, joilla olisi merkitystä arvioitaessa esitystä perustuslain kannalta. Ehdotetut lait voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyk-

sessä. Suotavana kuitenkin pidetään, että asiasta pyydetään perustuslakivaliokunnan lausunto.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyysetuuksien rahoituksesta 24 päivänä heinäkuuta 1998 annetun lain (555/1998) 7, 14, 18 ja 21 §, 22 g §:n 1 momentti, 24, 24 a, 24 d ja 25 §, sellaisina kuin niistä ovat 7 § laissa 1332/2004, 24, 24 a ja 24 d § laissa 1301/2002, 18 § laissa 639/2001, mainitussa laissa 1301/2002 ja laissa 1001/2005, 21 § osaksi laeissa 1181/2005 ja 363/2006, 22 g §:n 1 momentti viimeksi mainitussa laissa sekä 25 § mainituissa laeissa 1301/2002 ja 363/2006 sekä laissa 1091/2006, ja
lisätään lakiin uusi 24 e ja 26 c § seuraavasti:

7 §

Työttömyysvakuutusrahaston rahoittamat etuudet

Työttömyysvakuutusrahasto vastaa työntekijän eläkelain (395/2006) 182 §:ssä tarkoitettua vakuutusmaksun, valtion eläkelain (1295/2006) 133 §:n 2 momentissa tarkoitettua maksun, palkkaturvalain 31 §:n ja merimiesten palkkaturvalain 29 §:n mukaisen määrän sekä Koulutusrahastosta annetun lain 13 §:n mukaisen määrän suorittamisesta.

14 §

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksun määräytyminen

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu muodostuu perusmaksusta ja lisäpäivämaksusta. Lisäpäivämaksu määrätään siten, että se yhdessä 8 a luvussa tarkoitettua omavastuumaksun kanssa riittää kattamaan työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:ssä tarkoitetuista lisäpäivämenoista työnantajan osuuden. Perusmaksu määrätään työttömyysvakuutusrahaston muiden menoerien perusteella.

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu määrätään yrityksen palkkasumman perusteella siten, että:

1) perusmaksua porrastettaessa noudatetaan, mitä 18 §:n 3 momentissa säädetään;

2) lisäpäivämaksu määrätään siten, että se alenee lineaarisesti täysimääräisestä neljännekseen palkkasumman kasvaessa 1,5 miljoonasta eurosta 24,0 miljoonaan euroon.

Palkkasumman mukaan määräytyvän omavastuumaksun suuruudesta säädetään 24 ja 24 a §:ssä.

18 §

Työttömyysvakuutusmaksujen määrä

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2008 on 0,34 prosenttia palkasta. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on porrastettu työnantajan maksaman palkkasumman mukaan siten, että vuonna 2008 se on 0,7 prosenttia palkasta palkkasumman 1,5 miljoonaan euroon asti ja sen ylittävältä osalta 2,9 prosenttia palkasta.

Työttömyysvakuutusmaksuja määrättäessä jätetään huomioon ottamatta työttömyysasteen muutoksesta johtuva rahoitustarpeen muutos siltä osin kuin työttömyysvakuutusrahaston suhdannepuskuri tai alijäämä jää 3 §:ssä tarkoitettua enimmäismäärää pienemmäksi.

Palkansaajan ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksujen muutokset on määrättävä siten, että ne jakautuvat tasan työnantajan keskimääräisen työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun kesken. Työnantajan keskimääräisessä mak-

sussa otetaan huomioon myös omavastuumaksu. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksun porrastus on määrättävä siten, että palkkasummasta 1,5 miljoonaan euroon asti kohdistuva maksu on määrättävä neljäsosaksi ilmaistuna täysinä prosenttiyksikön sadasosina lähimpään viiteen sadasosaan pyöristettynä palkkasumman 1,5 miljoonan euron ylittävään osaan kohdistuvasta maksusta. Jos työnantajan keskimääräisen työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärä on pienempi kuin kaksi prosenttia, palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu on määrättävä kuitenkin 15 prosentiksi edellä sanotusta vakuutusmaksujen yhteismäärästä.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa vuosittain etukäteen työttömyysvakuutusrahaston hakemuksesta työnantajan työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun määrät.

Valtion liikelaitoksen työttömyysvakuutusmaksun suuruudesta säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Poiketen siitä, mitä 3 momentissa säädetään palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun vähimmäismäärästä, palkansaajan työttömyysvakuutusmaksua ei voida määrätä edelliselle vuodelle määrättyä suuremmaksi, jos 3 momentissa tarkoitettu vertailukohteena oleva maksujen yhteismäärä alenee edelliselle vuodelle määrätystä.

21 §

Maksujen perintä ja tilitys

Tapaturmavakuutuslain 29 §:ssä tarkoitettujen vakuutuslaitokset perivät työnantajalta työnantajan työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun 19 a §:n 1 momentin mukaisen palkkasumman perusteella. Työnantaja vastaa vakuutuslaitokselle myös palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun suorittamisesta.

Vakuutuslaitoksella on oikeus kantaa työttömyysvakuutusmaksun ennakkoa vuoden alussa tai sen aikana alkavasta vakuutuksesta. Lopullinen vakuutusmaksu määrätään kalenterivuosittain. Jos tapaturmavakuutuslain mukainen vakuutus päättyy kesken kalenterivuoden, vakuutuslaitos määrää kyseisen

vuoden vakuutusmaksun. Jos työnantaja on tehnyt 22 d §:n 2 momentin mukaisen ilmoituksen, vakuutuslaitoksen on pyydettävä työttömyysvakuutusrahastolta ilmoitus työnantajan työttömyysvakuutusmaksun tasosta. Työttömyysvakuutusrahasto ilmoittaa tällöin työttömyysvakuutusmaksujen tasot pyynnön esittäneelle vakuutuslaitokselle ja tarvittaessa muille vakuutuslaitoksille, joissa työnantajan tapaturmavakuutuslain mukaiset vakuutukset ovat. Vakuutuslaitos voi muulloinkin pyytää työttömyysvakuutusrahastolta ilmoituksen työnantajan työttömyysvakuutusmaksun tasosta, jos se on tarpeellista maksujen perimiseksi lain mukaisina.

Työttömyysvakuutusmaksuina kertyneet varat viivästyskorkeineen suoritetaan työttömyysvakuutusrahastolle. Varojen tilittämisestä sekä vakuutuslaitokselle aiheutuvien maksuunpano-, perimis- ja tilityskulujen korvaamisperusteista määrätään sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamassa työttömyysvakuutusrahaston ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton välisessä sopimuksessa.

Valtiokonttori perii valtion palveluksessa olevan henkilöstön palkansaajan työttömyysvakuutusmaksut ja valtion liikelaitoksilta työnantajan työttömyysvakuutusmaksut määrämällään tavalla ja välittää kertyneet varat edelleen työttömyysvakuutusrahastolle siten kuin sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamassa Valtiokonttorin ja työttömyysvakuutusrahaston välisessä sopimuksessa määrätään.

Työttömyysvakuutusrahasto voi luopua työttömyysvakuutusmaksun perimisestä, jos perittävä määrä on vähäinen.

22 g §

Tekninen käyttöyhteys

Vakuutuslaitoksella, Valtiokonttorilla, Tapaturmavakuutuslaitosten liitolla sekä 22 b §:n 2 momentissa, 24 d §:ssä ja 24 e §:n 1 ja 3 momentissa mainituilla on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus antaa työttömyysvakuutusrahastolle teknisen käyttöyhteyden avulla tiedot, jotka on tämän lain nojalla oikeus saada.

24 §

Maksuvelvollisuus

Työttömyysturvan omavastuumaksun on velvollinen maksamaan 12 §:ssä tarkoitettu työnantaja sekä valtion tilivirasto ja liikelaitos, jonka irtisanomisvuotta edeltäneen vuoden työttömyysvakuutusmaksun perusteena ollut palkkasumma tai sitä vastaava valtion tiliviraston tai liikelaitoksen palkkasumma on vähintään 1,5 miljoonaa euroa, jos:

1) työsuhteen irtisanomisesta johtuva työttömyys jatkuu niin, että henkilölle syntyy oikeus työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 2 momentin mukaisiin lisäpäiviin; tai

2) vuonna 1950 tai sen jälkeen syntyneellä henkilöllä työsuhteen irtisanomisesta johtuva 60 vuoden iän täyttämisen jälkeen alkanut oikeus työttömyyspäivärahaan jatkuu hänen täytettyään 63 vuotta tai hän on alkanut saada vanhuuseläkettä 62 vuotta täytettyään ja työttömyyspäiväraha on jatkunut vanhuuseläkkeelle siirtymiseen saakka.

Työnantaja ei ole velvollinen maksamaan omavastuumaksua, jos:

1) työsuhde on päättynyt ennen kuin henkilö on täyttänyt 56 vuotta;

2) työsuhde on kestänyt alle kolme vuotta;

3) työsuhde on irtisanottu työsopimuslain (55/2001) 7 luvun 2 §:n perusteella tai purettu työsopimuslain 8 luvun 1 §:n perusteella työntekijästä johtuvasta muusta kuin terveydellisestä syystä;

4) työntekijä on työsuhteen päättymisen jälkeen täyttänyt uudelleen työttömyysturvalain 5 luvun 3 §:ssä tarkoitetun työssäoloehdon muun kuin alun perin irtisanoneen työnantajan palveluksessa; tai

5) työntekijä on omasta aloitteestaan ja ilman työnantajan myötävaikutusta irtisanoutunut.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään työsuhteesta, sovelletaan myös virkasuhteeseen.

Jos yrityksessä tapahtuneen järjestelyn ilmeisenä tarkoituksena on ollut kiertää omavastuumaksua koskevia säännöksiä, työttömyysvakuutusrahasto voi määrätä maksun ennen mainittua järjestelyä vallinneen tilanteen mukaan. Yrityksessä järjestelyjä tehneen työnantajan on esitettävä selvitys siitä, että järjestelyyn ei ole ryhdytty siinä tarkoituk-

sessä, että yritys vapautuisi omavastuumaksusta. Jos tällaista selvitystä ei esitetä, työttömyysvakuutusrahaston on määrättävä maksu.

24 a §

Omavastuumaksun määrä

Omavastuumaksun perusteena 24 §:n 1 momentin 1 kohdan tarkoittamissa tilanteissa on se etuusmenoa vastaava määrä, joka irtisanotulle työntekijälle tulisi ansiopäivärahan suuruisena maksettavaksi siitä lukien, kun hänen oikeutensa lisäpäiviin alkaa, siihen saakka kunnes hän täyttää 63 vuotta, kuitenkin vähintään yhden vuoden etuusmenoa vastaava määrä.

Omavastuun perusteena 24 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa on se ansiopäivärahan suuruista etuusmenoa vastaava määrä, jolta ajalta irtisanotulle työntekijälle on maksettu työttömyyssetuutta työsuhteen päättymisestä siihen saakka, kunnes hän täyttää 63 vuotta.

Täysimääräinen omavastuumaksu on 80 prosenttia 1 ja 2 momentissa tarkoitettua etuusmenosta. Täysimääräinen omavastuumaksu peritään, jos yrityksen 24 §:n 1 momentissa tarkoitettu palkkasumma on vähintään 24,0 miljoonaa euroa. Jos palkkasumma on tätä pienempi, omavastuumaksu alenee lineaarisesti siten, että omavastuumaksua ei peritä, jos palkkasumma on enintään 1,5 miljoonaa euroa.

24 d §

Oikeus tietojen saamiseen

Työttömyysvakuutusrahastolla ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta 24 §:ssä säädetyn maksuvelvollisuuden ratkaisemista ja toimeenpanoa varten työnantajaa ja työntekijää koskevat välttämättömät tiedot:

1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;

2) Eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä eläkesäätiöltä;

3) työttömyyskassalta ja työpaikkakassalta; sekä

4) työnantajalta.

Kansaneläkelaitoksella ja työttömyyskassalla on 1 momentissa tarkoitettu oikeus saada työnantajalta ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä 24 e §:ssä säädetyn tietojenantovelvollisuuden täyttämiseksi.

24 e §

Velvollisuus tietojen antamiseen

Työttömyyskassoilla ja Kansaneläkelaitoksella on velvollisuus ilmoittaa salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia ja luovutusta koskevien rajoitusten estämättä maksutta työttömyysvakuutusrahastolle seuraavat tiedot 24 §:ssä tarkoitettuun henkilöstö:

- 1) työntekijää koskevat yksilöintitiedot,
- 2) tiedot työssäolohtoon luetuista työsuhteista ja niitä koskevat työnantajien yksilöintitiedot;
- 3) työttömyyspäivärahaa koskevat tiedot; sekä
- 4) sekä muut tiedot, jotka ovat välttämättömiä 24 §:ssä säädetyn maksuvelvollisuuden ratkaisemiseksi ja toimeenpanemiseksi.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista sekä siitä, miten ja milloin ne on toimitettava.

Vakuutusvalvontaviraston ja Kansaneläkelaitoksen on annettava salassapitosäännösten ja muiden tiedon luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä maaliskuun ja syyskuun loppuun mennessä työttömyysvakuutusrahastolle tiedot niistä henkilöistä, joiden oikeus lisäpäiviin on alkanut edeltäneiden kuuden kuukauden aikana siten, että tiedoista käy ilmi työntekijän henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot. Työttömyysvakuutusrahastolla on oikeus yhdistää ja käyttää näin saamiaan tietoja sille 10 §:n 2 momentissa säädetyn tehtävän hoitamista varten. Yhdistettyjä tie-

toja voidaan säilyttää siihen asti, kun edellä mainittu tehtävä on suoritettu.

25 §

Muutoksenhaku

Työnantajan ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksujen ja niiden ennakoiden maksuunpanosta voidaan valittaa noudattaen, mitä tapaturmavakuutuslain 53 a §:n 3 ja 11 momentissa sekä 53 b §:n 1 momentissa säädetään.

Työttömyysvakuutusrahaston omavastuumaksua koskevaan päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnalta ja työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnan päätökseen tyytymätön vakuutusosoikeudelta. Vakuutusosoikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Muutoksenhaussa noudatetaan soveltuvin osin, mitä työttömyysturvalain 12 ja 12 a luvussa säädetään.

26 c §

Palkkasummarajojen tarkistaminen palkkakertoimella

Edellä 14 §:n 2 momentissa, 18 §:n 2 momentissa, 24 §:n 1 momentissa ja 24 a §:n 3 momentissa mainitut palkkasummat tarkistetaan vuosittain työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitettulla palkkakertoimella. Palkkasummat vastaavat palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008. Lain 24, 24 a ja 24 e § tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009 ja 14 § tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta 30 päivänä joulukuuta 2002 annetun lain (1301/2002) 14 § ja
muutetaan voimaantulosäännöksen, sellaisena kuin se on laissa 1366/2003, 1 momentti seuraavasti:

—————
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003. Lain 12, 13 ja 15 § tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004 kuitenkin siten, että lain 13 §:ää sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2011 alkaen. Lain 24 ja 24 a—
24 d § tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009.
—————
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Helsingissä 21 päivänä syyskuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Peruspalveluministeri *Paula Risikko*

1.

Laki**työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömyysetuuksien rahoituksesta 24 päivänä heinäkuuta 1998 annetun lain (555/1998) 7, 14, 18 ja 21 §, 22 g §:n 1 momentti, 24, 24 a, 24 d ja 25 §, sellaisina kuin niistä ovat 7 § laissa 1332/2004, 24, 24 a ja 24 d § laissa 1301/2002, 18 § laissa 639/2001, mainitussa laissa 1301/2002 ja laissa 1001/2005, 21 § osaksi laeissa 1181/2005 ja 363/2006, 22 g §:n 1 momentti viimeksi mainitussa laissa sekä 25 § mainituissa laeissa 1301/2002 ja 363/2006 sekä laissa 1091/2006, ja *lisätään* lakiin uusi 24 e ja 26 c § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

7 §

Työttömyysvakuutusrahaston rahoittamat etuudet

Työttömyysvakuutusrahasto vastaa työntekijäin eläkelain (395/1961) 12 c §:ssä tarkoitetun vakuutusmaksun, valtion eläkerahastosta annetun lain (1372/1989) 3 §:ssä tarkoitetun maksun, palkkaturvain 31 §:n ja merimiesten palkkaturvain 29 §:n mukaisen määrän sekä Koulutusrahastosta annetun lain 13 §:n mukaisen määrän suorittamisesta.

14 §

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksun määräytyminen

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on porrastettu yrityksen maksaman palkkasumman mukaan.

Työttömyysturvain 1 a §:n 1 momentissa tarkoitettu yrityksen osaomistajasta maksettava työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on määrättävä siten, että se vastaa niiden etuuksien rahoitusta, joihin osaomis-

Ehdotus

7 §

Työttömyysvakuutusrahaston rahoittamat etuudet

Työttömyysvakuutusrahasto vastaa *työntekijän eläkelain (395/2006) 182 §:ssä* tarkoitetun vakuutusmaksun, *valtion eläkelain (1295/2006) 133 §:n 2 momentissa* tarkoitetun maksun, palkkaturvain 31 §:n ja merimiesten palkkaturvain 29 §:n mukaisen määrän sekä Koulutusrahastosta annetun lain 13 §:n mukaisen määrän suorittamisesta.

14 §

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksun määräytyminen

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu muodostuu perusmaksusta ja lisäpäivämaksusta. Lisäpäivämaksu määrätään siten, että se yhdessä 8 a luvussa tarkoitetun omavastuumaksun kanssa riittää kattamaan työttömyysturvain 6 luvun 9 §:ssä tarkoitetuista lisäpäivämenoista työnantajan osuuden. Perusmaksu määrätään työttö-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tajat ovat oikeutettuja.

myysovakuutusrahaston muiden menoerien perusteella.

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu määrätään yrityksen palkkasumman perusteella siten, että:

1) perusmaksua porrastettaessa noudatetaan, mitä 18 §:n 3 momentissa säädetään;

2) lisäpäivämaksu määrätään siten, että se alenee lineaarisesti täysimääräisestä neljännekseen palkkasumman kasvaessa 1,5 miljoonasta eurosta 24,0 miljoonaan euroon.

Palkkasumman mukaan määräytyvän omavastuumaksun suuruudesta säädetään 24 ja 24 a §:ssä.

18 §

Työttömyysvakuutusmaksujen määrä

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2006 on 0,58 prosenttia palkasta. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on porrastettu työnantajan maksaman palkkasumman mukaan siten, että vuonna 2006 se on 0,75 prosenttia palkasta palkkasumman 840 940 euroon asti ja sen ylittävältä osalta 2,95 prosenttia palkasta.

Työttömyysvakuutusmaksuja vuoden 2006 jälkeen määrättäessä jätetään huomioon ottamatta työttömyysasteen muutoksesta johtuva rahoitustarpeen muutos siltä osin kuin työttömyysvakuutusrahaston suhdannepuskuri tai alijäämä jää 3 §:ssä todettua enimmäismäärää pienemmäksi.

Palkansaajan ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksun muutokset on määrättävä siten, että ne jakautuvat tasan työnantajan keskimääräisen työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun kesken. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksun porrastus on määrättävä siten, että palkkasummasta 840 940 euroon asti kohdistuva maksu on määrättävä neljäsosaksi ilmaistuna täysinä prosenttiyksikön sadasosina lähimpään viiteen sadasosaan pyöristettynä palkkasumman 840 940 euron ylittävään osaan kohdistuvasta maksusta. Jos työnantajan keskimääräisen työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärä on pienempi kuin kaksi prosenttia, palkansaajan työttö-

18 §

Työttömyysvakuutusmaksujen määrä

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu vuonna 2008 on 0,34 prosenttia palkasta. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on porrastettu työnantajan maksaman palkkasumman mukaan siten, että vuonna 2008 se on 0,7 prosenttia palkasta palkkasumman 1,5 miljoonaan euroon asti ja sen ylittävältä osalta 2,9 prosenttia palkasta.

Työttömyysvakuutusmaksuja määrättäessä jätetään huomioon ottamatta työttömyysasteen muutoksesta johtuva rahoitustarpeen muutos siltä osin kuin työttömyysvakuutusrahaston suhdannepuskuri tai alijäämä jää 3 §:ssä tarkoitettua enimmäismäärää pienemmäksi.

Palkansaajan ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksujen muutokset on määrättävä siten, että ne jakautuvat tasan työnantajan keskimääräisen työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun kesken. Työnantajan keskimääräisessä maksussa otetaan huomioon myös omavastuumaksu. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksun porrastus on määrättävä siten, että palkkasummasta 1,5 miljoonaan euroon asti kohdistuva maksu on määrättävä neljäsosaksi ilmaistuna täysinä prosenttiyksikön sadasosina lähimpään viiteen sadasosaan pyöristettynä palkkasumman 1,5 miljoonan euron ylittävään osaan kohdistuvasta maksusta. Jos työnantajan keskimääräisen työttömyysvakuutusmaksun ja pal-

myysvakuutusmaksu on määrättävä kuitenkin 15 prosentiksi edellä sanotusta vakuutusmaksujen yhteismäärästä.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa vuosittain etukäteen työttömyysvakuutusrahaston hakemuksesta työnantajan työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun määrät.

Valtion liikelaitoksen työttömyysvakuutusmaksun suuruudesta säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Poiketen siitä, mitä *edellä* 3 momentissa säädetään palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun vähimmäismäärästä, palkansaajan työttömyysvakuutusmaksua ei voida määrätä edelliselle vuodelle määrättyä suuremmaksi, jos *mainituissa* 3 momentissa tarkoitettu vertailukohteena oleva maksujen yhteismäärä alenee edelliselle vuodelle määrätystä.

21 §

Maksujen perintä ja tilitys

Tapaturmavakuutuslain 29 §:ssä tarkoitetut vakuutuslaitokset perivät työnantajalta työnantajan työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun 19 a §:n 1 momentin mukaisen palkkasumman perusteella. Työnantaja vastaa vakuutuslaitokselle myös palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun suorittamisesta.

Vakuutuslaitoksella on oikeus vuoden alussa tai sen aikana alkavalta vakuutukselta kantaa työttömyysvakuutusmaksun ennakkoa. Lopullinen vakuutusmaksu määrätään kalenterivuosittain. Vakuutuslaitos määrää vakuutusmaksun kuluneen kalenterivuoden ajalta, jos tapaturmavakuutuslain mukainen vakuutus päättyy kesken kalenterivuoden. Jos työnantaja on tehnyt 22 d §:n 2 momentin mukaisen ilmoituksen, vakuutuslaitoksen on pyydettävä työttömyysvakuutusrahastolta ilmoitus työnantajan työttömyysvakuutusmaksun tasosta. Työttömyysvakuutusrahasto ilmoittaa tällöin työttömyysvakuutusmaksujen tasot pyynnön esittäneelle vakuutuslaitokselle ja tarvitta-

kansaajan työttömyysvakuutusmaksun yhteismäärä on pienempi kuin kaksi prosenttia, palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu on määrättävä kuitenkin 15 prosentiksi edellä sanotusta vakuutusmaksujen yhteismäärästä.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa vuosittain etukäteen työttömyysvakuutusrahaston hakemuksesta työnantajan työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun määrät.

Valtion liikelaitoksen työttömyysvakuutusmaksun suuruudesta säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Poiketen siitä, mitä 3 momentissa säädetään palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun vähimmäismäärästä, palkansaajan työttömyysvakuutusmaksua ei voida määrätä edelliselle vuodelle määrättyä suuremmaksi, jos 3 momentissa tarkoitettu vertailukohteena oleva maksujen yhteismäärä alenee edelliselle vuodelle määrätystä.

21 §

Maksujen perintä ja tilitys

Tapaturmavakuutuslain 29 §:ssä tarkoitetut vakuutuslaitokset perivät työnantajalta työnantajan työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun 19 a §:n 1 momentin mukaisen palkkasumman perusteella. Työnantaja vastaa vakuutuslaitokselle myös palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun suorittamisesta.

Vakuutuslaitoksella on oikeus *kantaa työttömyysvakuutusmaksun ennakkoa* vuoden alussa tai sen aikana *alkavasta* vakuutuksesta. Lopullinen vakuutusmaksu määrätään kalenterivuosittain. *Jos tapaturmavakuutuslain mukainen vakuutus päättyy kesken kalenterivuoden, vakuutuslaitos määrää kyseisen vuoden vakuutusmaksun.* Jos työnantaja on tehnyt 22 d §:n 2 momentin mukaisen ilmoituksen, vakuutuslaitoksen on pyydettävä työttömyysvakuutusrahastolta ilmoitus työnantajan työttömyysvakuutusmaksun tasosta. Työttömyysvakuutusrahasto ilmoittaa tällöin työttömyysvakuutusmaksujen tasot pyynnön esittäneelle vakuutuslaitokselle ja tarvittaessa muille vakuu-

essa muille vakuutuslaitoksille, joissa työnantajan tapaturmavakuutuslain mukaiset vakuutukset ovat. Vakuutuslaitos voi muulloinkin pyytää työttömyysvakuutusrahastolta ilmoituksen työnantajan työttömyysvakuutusmaksun tasosta, jos se on tarpeellista maksujen perimiseksi lain mukaisesti.

Työttömyysvakuutusmaksuina kertyneet varat viivästyskorkoineen suoritetaan työttömyysvakuutusrahastolle. Varojen tilittämisestä sekä *työttömyysvakuutusrahaston suoritettavien maksuunpano-*, perimis- ja tilityskulujen korvaamisperusteista *on voimassa, mitä niistä asianomaisen ministeriön vahvistamassa työttömyysvakuutusrahaston ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton välisessä sopimuksessa määrätään.*

Valtiokonttori perii valtion palveluksessa olevan henkilöstön palkansaajan työttömyysvakuutusmaksut ja valtion liikelaitoksilta työnantajan työttömyysvakuutusmaksut määräämällään tavalla ja välittää kertyneet varat edelleen työttömyysvakuutusrahastolle siten kuin *asianomaisen ministeriön vahvistamassa valtiokonttorin ja työttömyysvakuutusrahaston välisessä sopimuksessa määrätään.*

Asianomainen ministeriö antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta.

22 g §

Tekninen käyttöyhteys

Vakuutuslaitoksella, Valtiokonttorilla ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitolla sekä 22 b §:n 2 momentissa mainituilla on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus antaa työttömyysvakuutusrahastolle teknisen käyttöyhteyden avulla tiedot, jotka sillä on tämän lain nojalla oikeus saada.

tuslaitoksille, joissa työnantajan tapaturmavakuutuslain mukaiset vakuutukset ovat. Vakuutuslaitos voi muulloinkin pyytää työttömyysvakuutusrahastolta ilmoituksen työnantajan työttömyysvakuutusmaksun tasosta, jos se on tarpeellista maksujen perimiseksi lain mukaisina.

Työttömyysvakuutusmaksuina kertyneet varat viivästyskorkoineen suoritetaan työttömyysvakuutusrahastolle. Varojen tilittämisestä sekä *vakuutuslaitokselle aiheutuvi-* en maksuunpano-, perimis- ja tilityskulujen korvaamisperusteista *määrätään sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamassa työttömyysvakuutusrahaston ja Tapaturmavakuutuslaitosten liiton välisessä sopimuksessa.*

Valtiokonttori perii valtion palveluksessa olevan henkilöstön palkansaajan työttömyysvakuutusmaksut ja valtion liikelaitoksilta työnantajan työttömyysvakuutusmaksut määräämällään tavalla ja välittää kertyneet varat edelleen työttömyysvakuutusrahastolle siten kuin *sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamassa Valtiokonttorin ja työttömyysvakuutusrahaston välisessä sopimuksessa määrätään.*

Työttömyysvakuutusrahasto voi luopua työttömyysvakuutusmaksun perimisestä, jos perittävä määrä on vähäinen.

22 g §

Tekninen käyttöyhteys

Vakuutuslaitoksella, Valtiokonttorilla, Tapaturmavakuutuslaitosten liitolla sekä 22 b §:n 2 momentissa, 24 d §:ssä ja 24 e §:n 1 ja 3 momentissa mainituilla on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus antaa työttömyysvakuutusrahastolle teknisen käyttöyhteyden avulla tiedot, jotka on tämän lain nojalla oikeus saada.

24 §

Maksuvelvollisuus

Työttömyysturvan omavastuumaksun on velvollinen maksamaan 12 §:ssä tarkoitettu työnantaja sekä valtion tilivirasto ja liikelaitos, jonka irtisanomisvuotta edeltäneen vuoden työttömyysvakuutusmaksun perusteena ollut palkkasumma tai sitä vastaava valtion tiliviraston tai liikelaitoksen palkkasumma on vähintään 1,3 miljoonaa euroa, jos:

1) työ- tai virkasuhteen irtisanomisesta johtuva työttömyys jatkuu niin, että henkilölle syntyy oikeus työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 2 momentin mukaisiin lisäpäiviin; tai

2) vuonna 1950 tai sen jälkeen syntyneellä henkilöllä työ- tai virkasuhteen irtisanomisesta johtuva 60 vuoden iän täyttämisen jälkeen alkanut oikeus työttömyyspäivärahaan jatkuu hänen täytettyään 63 vuotta tai hän on alkanut saada vanhuuseläkettä 62 vuotta täytettyään ja työttömyyspäiväraha on jatkunut vanhuuseläkkeelle siirtymiseen saakka.

Työnantaja ei ole velvollinen maksamaan omavastuumaksua, jos

1) työsuhde on alkanut vakuutetun 50 vuoden täyttämispäivän jälkeen ja kestänyt alle kolme vuotta; tai

2) työsuhde on irtisanottu työsopimuslain (55/2001) 7 luvun 2 §:n perusteella tai purettu työsopimuslain 8 luvun 1 §:n perusteella työntekijästä johtuvasta muusta kuin terveydellisestä syystä; tai

3) työntekijä on omasta aloitteestaan ja ilman työnantajan myötävaikutusta irtisanoutunut.

Jos yrityksessä tapahtuneen järjestelyn ilmeisenä tarkoituksena on ollut kiertää omavastuumaksua koskevia säännöksiä, työttömyysvakuutusrahasto voi määrätä maksun ennen mainittua järjestelyä vallin-

24 §

Maksuvelvollisuus

Työttömyysturvan omavastuumaksun on velvollinen maksamaan 12 §:ssä tarkoitettu työnantaja sekä valtion tilivirasto ja liikelaitos, jonka irtisanomisvuotta edeltäneen vuoden työttömyysvakuutusmaksun perusteena ollut palkkasumma tai sitä vastaava valtion tiliviraston tai liikelaitoksen palkkasumma on vähintään 1,5 miljoonaa euroa, jos:

1) työsuhteen irtisanomisesta johtuva työttömyys jatkuu niin, että henkilölle syntyy oikeus työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 2 momentin mukaisiin lisäpäiviin; tai 2) vuonna 1950 tai sen jälkeen syntyneellä henkilöllä työsuhteen irtisanomisesta johtuva 60 vuoden iän täyttämisen jälkeen alkanut oikeus työttömyyspäivärahaan jatkuu hänen täytettyään 63 vuotta tai hän on alkanut saada vanhuuseläkettä 62 vuotta täytettyään ja työttömyyspäiväraha on jatkunut vanhuuseläkkeelle siirtymiseen saakka.

Työnantaja ei ole velvollinen maksamaan omavastuumaksua, jos:

1) työsuhde on päättynyt ennen kuin henkilö on täyttänyt 56 vuotta;

2) työsuhde on kestänyt alle kolme vuotta;

3) työsuhde on irtisanottu työsopimuslain (55/2001) 7 luvun 2 §:n perusteella tai purettu työsopimuslain 8 luvun 1 §:n perusteella työntekijästä johtuvasta muusta kuin terveydellisestä syystä;

4) työntekijä on työsuhteen päättymisen jälkeen täyttänyt uudelleen työttömyysturvalain 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettua työssäoloehdon muun kuin alun perin irtisanooneen työnantajan palveluksessa; tai

5) työntekijä on omasta aloitteestaan ja ilman työnantajan myötävaikutusta irtisanoutunut.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään työsuhdesta, sovelletaan myös virkasuhteeseen.

Jos yrityksessä tapahtuneen järjestelyn ilmeisenä tarkoituksena on ollut kiertää omavastuumaksua koskevia säännöksiä, työttömyysvakuutusrahasto voi määrätä maksun ennen mainittua järjestelyä vallin-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

neen tilanteen mukaan.

neen tilanteen mukaan. *Yrityksessä järjestyttä tehneen työnantajan on esitettävä selvitys siitä, että järjestelyyn ei ole ryhdytty siinä tarkoituksessa, että yritys vapautuisi omavastuumaksusta. Jos tällaista selvitystä ei esitetä, työttömyysvakuutusrahaston on määrättävä maksu.*

24 a §

24 a §

*Omavastuumaksun määrä**Omavastuumaksun määrä*

Omavastuumaksun perusteena 24 §:n 1 momentin 1 kohdan tarkoittamissa tilanteissa on se etuusmenoa vastaava määrä, joka irtisanotulle työntekijälle tulisi ansiopäivärahan suuruisena maksettavaksi *lisäpäivien alkamisesta* siihen saakka kun hän täyttää 63 vuotta, kuitenkin vähintään yhden vuoden etuusmenoa vastaava määrä.

Omavastuumaksun perusteena 24 §:n 1 momentin 1 kohdan tarkoittamissa tilanteissa on se etuusmenoa vastaava määrä, joka irtisanotulle työntekijälle tulisi ansiopäivärahan suuruisena maksettavaksi *siitä lukien, kun hänen oikeutensa lisäpäiviin alkaa*, siihen saakka kunnes hän täyttää 63 vuotta, kuitenkin vähintään yhden vuoden etuusmenoa vastaava määrä.

Omavastuun perusteena 24 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa on se ansiopäivärahan suuruista etuusmenoa vastaava määrä, jolta ajalta irtisanotulle työntekijälle on maksettu työttömyysetuutta työsuhteen päättymisestä siihen saakka, kun hän täyttää 63 vuotta.

Omavastuun perusteena 24 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa on se ansiopäivärahan suuruista etuusmenoa vastaava määrä, jolta ajalta irtisanotulle työntekijälle on maksettu työttömyysetuutta työsuhteen päättymisestä siihen saakka, *kunnes* hän täyttää 63 vuotta.

Täysimääräinen omavastuumaksu on 80 prosenttia 1 ja 2 momentissa tarkoitettua etuusmenosta. Täysimääräinen omavastuumaksu peritään, jos yrityksen 24 §:n 1 momentissa tarkoitettu palkkasumma on vähintään 20,8 miljoonaa euroa. Jos palkkasumma on tätä pienempi, omavastuumaksu alenee lineaarisesti siten, että omavastuumaksua ei peritä, jos palkkasumma on enintään 1,3 miljoonaa euroa.

Täysimääräinen omavastuumaksu on 80 prosenttia 1 ja 2 momentissa tarkoitettua etuusmenosta. Täysimääräinen omavastuumaksu peritään, jos yrityksen 24 §:n 1 momentissa tarkoitettu palkkasumma on vähintään 24,0 miljoonaa euroa. Jos palkkasumma on tätä pienempi, omavastuumaksu alenee lineaarisesti siten, että omavastuumaksua ei peritä, jos palkkasumma on enintään 1,5 miljoonaa euroa.

24 d §

24 d §

*Oikeus tietojen saamiseen**Oikeus tietojen saamiseen*

Salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia ja luovutusta koskevien rajoitusten estämättä työttömyyskassat ja Kansaneläkelaitos ovat velvolliset maksutta ilmoittamaan työttömyysvakuutusrahastolle työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisäpäiväoikeuden alkaessa tai 24 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua henkilön täytettyä 63 vuotta omavastuume-

Työttömyysvakuutusrahastolla ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta 24 §:ssä säädetyn maksuvelvollisuuden ratkaisemista ja toimeenpanoa varten työnantajaa ja työntekijää koskevat välttämättömät tiedot:

1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä

non määrittämiseksi välttämättömät tiedot, joita ovat:

1) henkilön henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot;

2) laskennallinen lisäpäivien maksamisaika, joka lasketaan henkilön ensimmäisestä lisäpäivästä 63 vuoden ikään tai 24 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettulle henkilölle maksettujen työttömyysetuuspäivien määrä;

3) henkilölle maksettavan ansiopäivärahan suuruus;

4) peruspäivärahan saajan osalta työssäoloahtoon luetut kaudet ja palkkatiedot vastaavalta ajalta;

5) päivärahan maksajan tiedossa olevat työsuhdetiedot työssäoloahtoon täyttäneestä työstä; ja

6) työttömyyspäiväraha-kauden alkaessa henkilölle työttömyysturvalain perusteella määrätty korvaukseton määräaika ja päivärahan epääminen työnantajalta saadun taloudellisen etuuden vuoksi.

Salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä Vakuutusvalvontaviraston ja Kansaneläkelaitoksen on annettava maaliskuun ja syyskuun loppuun mennessä työttömyysvakuutusrahastolle tieto edeltävän kuuden kuukauden aikana lisäpäiville siirtyneistä henkilöistä.

Salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä työttömyysvakuutusrahastolla ja tämän lain mukaisilla muutoksenhakuelimillä on pyynnöstä oikeus maksutta saada työnantajilta omavastuumaksun määrittelyn kannalta välttämättömät työsuhdetta koskevat tiedot, joita ovat 1 momentin 5 ja 6 kohdissa tarkoitettuihin tietoihin liittyvät selvitykset, tapaturmavakuutuslain 29 §:ssä tarkoitetuilta vakuutuslaitoksilta tieto työnantajan palkkasumman suuruudesta ja palvelussuhdetiedot eläketurvakeskukselta.

muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;

2) Eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä eläkesäätiöltä;

3) työttömyyskassalta ja työpaikkakassalta; sekä

4) työnantajalta.

Kansaneläkelaitoksella ja työttömyyskassalla on 1 momentissa tarkoitettu oikeus saada työnantajalta ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä 24 e §:ssä säädetyn tietojenantovelvollisuuden täyttämiseksi.

24 e §

Velvollisuus tietojen antamiseen

Työttömyyskassoilla ja Kansaneläkelaitoksella on velvollisuus ilmoittaa salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia ja luovutusta koskevien rajoitusten estämättä maksutta työttömyysvakuutusrahastolle seuraavat tiedot 24 §:ssä tarkoitetusta henkilöstä:

- 1) työntekijää koskevat yksilöintitiedot,*
- 2) tiedot työssäoloehtoon luetuista työsuhteista ja niitä koskevat työnantajien yksilöintitiedot;*
- 3) työttömyyspäivärahaa koskevat tiedot; sekä*
- 4) sekä muut tiedot, jotka ovat välttämättömiä 24 §:ssä säädetyn maksuvelvollisuuden ratkaisemiseksi ja toimeenpanemiseksi.*

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista sekä siitä, miten ja milloin ne on toimitettava.

Vakuutusvalvontaviraston ja Kansaneläkelaitoksen on annettava salassapitosäännösten ja muiden tiedon luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä maaliskuun ja syyskuun loppuun mennessä työttömyysvakuutusrahastolle tiedot niistä henkilöistä, joiden oikeus lisäpäiviin on alkanut edeltäneiden kuuden kuukauden aikana siten, että tiedoista käy ilmi työntekijän henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot. Työttömyysvakuutusrahastolla on oikeus yhdistää ja käyttää näin saamiaan tietoja sille 10 §:n 2 momentissa säädetyn tehtävän hoitamista varten. Yhdistettyjä tietoja voidaan säilyttää siihen asti, kun edellä mainittu tehtävä on suoritettu.

25 §

Muutoksenhaku

Työnantajan ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun ja sen ennakon maksuunpanosta voidaan valittaa noudattaen, mitä tapaturmavakuutuslain 53 a §:n 3 ja 11 momentissa sekä 53 b §:n 1 momentissa säädetään.

Työttömyysvakuutusrahaston omavas-

25 §

Muutoksenhaku

Työnantajan ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksujen ja niiden ennakoiden maksuunpanosta voidaan valittaa noudattaen, mitä tapaturmavakuutuslain 53 a §:n 3 ja 11 momentissa sekä 53 b §:n 1 momentissa säädetään.

Työttömyysvakuutusrahaston omavas-

tuumaksua koskevaan päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnalta ja työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnan päätökseen tyytymätön vakuutusosoikeudelta. Vakuutusosoikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Muutoksenhaussa noudatetaan soveltuvin osin, mitä työttömyysturvalain 12 luvussa säädetään.

tuumaksua koskevaan päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnalta ja työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnan päätökseen tyytymätön vakuutusosoikeudelta. Vakuutusosoikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Muutoksenhaussa noudatetaan soveltuvin osin, mitä työttömyysturvalain 12 ja 12 a luvussa säädetään.

26 c §

Palkkasummarajojen tarkistaminen palkkakertoimella

Edellä 14 §:n 2 momentissa, 18 §:n 2 momentissa, 24 §:n 1 momentissa ja 24 a §:n 3 momentissa mainitut palkkasummat tarkistetaan vuosittain työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitetulla palkkakertoimella. Palkkasummat vastaavat palkkakertoimen arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008. Lain 24, 24 a ja 24 e § tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009 ja 14 § tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta 30 päivänä joulukuuta 2002 annetun lain (1301/2002) 14 § ja
muutetaan voimaantulosäännöksen, sellaisena kuin se on laissa 1366/2003, 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 §

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksun määräytyminen

(kumotaan)

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu muodostuu perusmaksusta ja lisäpäivämaksusta. Lisäpäivämaksu määrätään siten, että se yhdessä 8 a luvussa tarkoitetun omavastuumaksun kanssa riittää kattamaan työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:ssä tarkoitettuja lisäpäivämenoista työnantajan osuuden. Perusmaksu määrätään työttömyysvakuutusrahaston muiden menoerien perusteella. Työnantajan keskimääräisessä maksussa otetaan huomioon myös omavastuumaksu.

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu määrätään yrityksen palkkasumman perusteella siten, että:

1) perusmaksua porrastettaessa noudatetaan, mitä 18 §:n 3 momentissa säädetään;

2) lisäpäivämaksu määrätään siten, että se alenee lineaarisesti täysimääräisestä neljännekseen palkkasumman kasvaessa 1,3 miljoonasta eurosta 20,8 miljoonaan euroon.

Palkkasumman mukaan määräytyvän omavastuumaksun suuruudesta säädetään 24 ja 24 a §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003. Lain 12, 13 ja 15 § tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004 kui-

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003. Lain 12, 13 ja 15 § tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004 kui-

tenkin siten, että lain 13 §:ää sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2008 alkaen. *Lain 14 § tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.* Lain 24 ja 24 a—24 d § tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009.

tenkin siten, että lain 13 §:ää sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2011 alkaen. Lain 24 ja 24 a—24 d § tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.
